

**Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
ΤΕΙ Πελοποννήσου**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Εγκλήματα λευκού κολάρου κι οργανωμένο έγκλημα»

ΠΟΛΙΤΟΓΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, ΑΜ: 2013072

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΛΥΓΓΙΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Νοέμβριος 2017,

Καλαμάτα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Λυγγίτσο Αλέξανδρο για την πολύτιμη και ουσιαστική υποστήριξή του. Επιπλέον, θέλω να ευχαριστήσω τους καθηγητές του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής για τις ακαδημαϊκές γνώσεις που μου μετέδωσαν.

Επιπρόσθετα, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στην οικογένεια μου για την συμπαράσταση που μου παρείχε σε όλα τα χρόνια της φοίτησής μου στο Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο όρος εγκλήματα του λευκού κολάρου χρησιμοποιείται κατά τις τελευταίες δεκαετίες για να περιγράψει το σύνολο εκείνων των παραβατικών συμπεριφορών που σχετίζονται με τον χώρο της οικονομικής δραστηριότητας και που δεν συνδέονται με την άσκηση βίας, ενώ, συνήθως, διαπράττονται από άτομα που βρίσκονται σε ανώτερα κοινωνικά στρώματα. Πολύ συχνά, η εξακρίβωση ενός εγκλήματος του λευκού κολάρου είναι δυσχερής, καθώς δεν είναι πάντα απόλυτα σαφές πότε μια πράξη θεωρείται παράνομη ή νόμιμη στα πλαίσια της επαγγελματικής δραστηριότητας. Επιπλέον, σήμερα τα εγκλήματα του λευκού κολάρου μπορούν να διαπραχθούν από τον οποιονδήποτε, άσχετα από την οικονομική ή κοινωνική τάξη στην οποία ανήκει. Ακράδαντη απόδειξη αυτού είναι το γεγονός ότι πλέον μια ευρεία ποικιλία εγκλημάτων του λευκού κολάρου τελείται από μέλη εγκληματικών οργανώσεων στις οποίες δεν εμπλέκονται μόνο άτομα ανώτερης τάξης. Ο όρος οργανωμένο έγκλημα ή εγκληματική οργάνωση χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει την ύπαρξη μιας δομημένης ομάδας που βασίζεται σε τρία ή περισσότερα άτομα. Η ομάδα αυτή ενεργεί σε συνεννόηση με σκοπό τη διάπραξη ενός ή περισσότερων σοβαρών ποινικών αδικημάτων. Η παρούσα εργασία στοχεύει στο να διερευνήσει το ακριβές περιεχόμενο της εγκληματικότητας του λευκού κολάρου, καθώς και την έκταση και τις μορφές που λαμβάνει σε αυτή το οργανωμένο έγκλημα.

Λέξεις Κλειδιά: Εγκλήματα λευκού κολάρου, οργανωμένο έγκλημα.

ABSTRACT

The term white collar crimes is being used over the past decades to describe all those offending behaviors that are related to the field of economic activity and that are not related to the practice of violence, usually made by persons belonging to higher social classes. Too often, verifying the white collar crime is more difficult, as it is not always clear when an act is considered illegal or lawful in the context of a professional activity. Moreover, nowadays the white collar crimes can be committed by anyone, regardless of the economic or social class they belong to. Unaccountable proof of this is the fact that a wide variety of crimes of the white collar are now carried out by members of criminal organizations that not only involve upper-class individuals. The term organized crime or criminal organization is used to denote the existence of a structured group based on three or more individuals. This group acts in concert with the purpose of committing one or more serious criminal offenses. This essay aims to investigate the exact content of white collar crime, as well as the extent and forms that organized crime takes in it.

Keywords: White collar crime, organized crime.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	ii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	v
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	vii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	viii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ.....	3
1.1 Ορισμός οικονομικών εγκλημάτων.....	3
1.2 Ιστορική αναδρομή.....	4
1.3 Μορφές οικονομικών εγκλημάτων.....	5
1.3.1 Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.....	5
1.3.2 Εμπόριο ναρκωτικών και όπλων.....	6
1.3.3 Λογιστικές απάτες.....	8
1.3.4 Φοροδιαφυγή.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΚΟΛΑΡΟΥ.....	10
2.1 Έννοια και περιεχόμενο.....	10
2.2 Κίνητρα για τα εγκλήματα του λευκού κολάρου.....	13
2.3 Συνέπειες των εγκλημάτων του λευκού κολάρου.....	14

2.4	Στατιστικά στοιχεία.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ		
ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΚΟΛΑΡΟΥ		
		20
3.1	Το οργανωμένο έγκλημα και οι εγκληματικές οργανώσεις.....	20
3.2	Ιστορική αναδρομή	22
3.3	Ποσοτικά δεδομένα αναφορικά με την συμμετοχή των εγκληματικών οργανώσεων σε εγκλήματα του λευκού κολάρου.....	26
3.3.1	Οι εγκληματικές οργανώσεις και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος	28
3.3.2	Οι εγκληματικές οργανώσεις και το εμπόριο ναρκωτικών.....	33
3.3.3	Οι εγκληματικές οργανώσεις και το εμπόριο όπλων	37
3.3.4	Οι εγκληματικές οργανώσεις και τα παράνομα τυχερά παιχνίδια.....	40
3.3.5	Οι εγκληματικές οργανώσεις και η παραχάραξη νομισμάτων	42
3.4	Πρωτοβουλίες ενάντια στα εγκλήματα του λευκού κολάρου και τη δράση του οργανωμένου εγκλήματος.....	45
3.4.1	Δράσεις κατά των εγκλημάτων του λευκού κολάρου	45
3.4.2	Δράσεις ενάντια στο οργανωμένο έγκλημα.....	48
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	51
	Βιβλιογραφία	53

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1 Εγκλήματα του λευκού κολάρου που αποκαλύφθηκαν κατά τα τελευταία έτη	17
Πίνακας 3.1 Δράσεις του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα το 2004.....	27
Πίνακας 3.2. Εκτίμηση ξεπλύματος βρώμικου χρήματος από το οργανωμένο έγκλημα	29
Πίνακας 3.3. Δράσεις του οργανωμένου εγκλήματος που οδήγησαν σε ξέπλυμα βρώμικου χρήματος στην κεντρική Ευρώπη το διάστημα 2000-2004	32
Πίνακας 3.4. Κατοχή όπλων σε ευρωπαϊκές χώρες το 2016	39

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1.1 Η διαδικασία ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.....	6
---	---

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εγκληματική δράση εντοπίζεται διαχρονικά στην ανθρώπινη ιστορία, καθώς αφορά σε παρεκκλίσεις της συμπεριφοράς που δεν είναι δυνατό ούτε να προβλεφθούν, αλλά και ούτε να αποτραπούν.

Η εγκληματικότητα μπορεί να λαμβάνει ποικίλες μορφές ανάλογα με τα μέσα που χρησιμοποιούνται, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δραστών ή τις επιπτώσεις που επιφέρουν.

Με βάση σχετική, έτσι, κατηγοριοποίηση τις τελευταίες δεκαετίες γίνεται λόγος για την εγκληματικότητα του λευκού κολάρου. Η έννοια αυτή χρησιμοποιείται για να συμπεριλάβει όλες τις παραβάσεις που, κυρίως, αφορούν στην οικονομική σφαίρα, χωρίς την άμεση άσκηση σωματικής βίας. Βέβαια, τα εγκλήματα αυτά μπορούν να γίνουν η αιτία για περαιτέρω μορφές εγκληματικότητας που ενέχουν βία. Στα εγκλήματα του λευκού κολάρου εντάσσονται, μεταξύ άλλων, οι επιχειρηματικές απάτες, οι υπεξαιρέσεις χρημάτων και, γενικά, ότι παράβαση μπορεί να έχει οικονομικές επιπτώσεις σε άτομα ή στη κοινωνία ως σύνολο.

Το οικονομικό κέρδος που προκύπτει από την εγκληματικότητα του λευκού κολάρου αποτελεί το σημαντικότερο δέλεαρ για τις εγκληματικές οργανώσεις. Το οργανωμένο έγκλημα βασίζεται στη δράση ομάδων παραβατών που εμπλέκονται σε παράνομες δραστηριότητες με απώτερο σκοπό το οικονομικό κέρδος, και όχι μόνο.

Σκοπό της ανάλυσης που ακολουθεί αποτελεί η κατανόηση του όρου εγκλήματα του λευκού κολάρου, αλλά και ο εντοπισμός της θέσης που κατέχει σε αυτά το σύγχρονο οργανωμένο έγκλημα.

Η εργασία αποτελεί βιβλιογραφική ανασκόπηση και επιμερίζεται σε, συνολικά, 3 κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στην ευρύτερη έννοια των οικονομικών εγκλημάτων, στα οποία εντάσσονται και τα εγκλήματα του λευκού κολάρου. Αναλυτικότερα, σχολιάζονται το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, το παράνομο εμπόριο όπλων και ναρκωτικών, οι λογιστικές απάτες και η φοροδιαφυγή.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μελετάται εκτενέστερα η έννοια των εγκλημάτων του λευκού κολάρου και των μορφών που δύναται να λαμβάνει, τα κίνητρα και οι συνέπειες των παραβάσεων αυτής της κατηγορίας, ενώ αναφέρονται και σημαντικά σχετικά στατιστικά δεδομένα.

Στο τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας μελετάται το φαινόμενο του οργανωμένου εγκλήματος κι εντοπίζεται ο ρόλος του στην εγκληματικότητα του λευκού κολάρου. Επιπλέον, αναφέρονται ποσοτικά και στατιστικά δεδομένα που καταδεικνύουν σαφώς ότι το οργανωμένο έγκλημα όχι μόνο συντηρείται, αλλά και συντηρεί την εγκληματικότητα του λευκού κολάρου. Τέλος, αναφέρονται μερικές βασικές πρωτοβουλίες που έχουν ήδη ληφθεί διεθνώς τόσο για τον περιορισμό των εγκλημάτων του λευκού κολάρου, όσο και για την πάταξη του οργανωμένου εγκλήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Το πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας εστιάζει στη μελέτη της γενικότερης κατηγορίας των οικονομικών εγκλημάτων, στα οποία εντάσσονται και τα εγκλήματα του λευκού κολάρου. Έτσι, στις ενότητες του παρόντος κεφαλαίου δίδεται ο ορισμός των οικονομικών εγκλημάτων, πραγματοποιείται ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη του φαινομένου και σχολιάζονται οι βασικότερες κατηγορίες των οικονομικών εγκλημάτων, όπως το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, το εμπόριο όπλων και ναρκωτικών, οι λογιστικές απάτες και η φοροδιαφυγή.

1.1 Ορισμός οικονομικών εγκλημάτων

Ως έγκλημα, γενικώς, νοείται η παραβίαση του ποινικού νόμου, η οποία επιδέχεται ποινική τιμωρία και συνίσταται στη βλάβη ενός αξιολογού κοινωνικού συμφέροντος το οποίο προστατεύεται από τη νομική τάξη, με την απειλή μιας ποινικής κύρωσης. Η βλάβη αυτή μπορεί να εμφανιστεί ως πραγματική ζημιά ή ως απλή έκθεση σε κίνδυνο του προστατευόμενου συμφέροντος. Η κοινή χρήση του όρου έγκλημα, βέβαια, είναι πολύ πιο περιορισμένη από την νομική και αναφέρεται, συνήθως, στις πολύ σημαντικές παραβάσεις των ηθικών αρχών ή των πολύ γνωστών νομικών κανόνων και, μάλιστα, τις περισσότερες φορές συνδέεται με την ανθρωποκτονία ή επεκτείνεται σε ακραίες αντικοινωνικές πράξεις (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2007).

Ο όρος οικονομικό έγκλημα αναφέρεται σε εγκλήματα που δεν εμπεριέχουν απαραίτητα τη χρήση βίας, αλλά καταλήγουν σε απώλειες οικονομικής φύσεως. Πρόκειται για μια κατηγορία εγκλημάτων στην οποία εντάσσονται παράνομες δραστηριότητες, όπως οι οικονομικές απάτες, η φοροδιαφυγή και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος (United Nations, 2005).

Σύμφωνα με τον Gordon (1996, αναφέρεται στο The National Fraud Center, 2000) «το οικονομικό έγκλημα είναι παράνομη πράξη που διενεργείται μέσω της εξαπάτησης ή της παρερμηνείας από κάποιον που διαθέτει ιδιαίτερες επαγγελματικές ή τεχνικές δεξιότητες

με σκοπό το προσωπικό ή επιχειρηματικό οικονομικό κέρδος, ή την εκμετάλλευση ενός άλλου ατόμου ή μιας επιχειρηματικής οντότητας».

Τα βασικά χαρακτηριστικά των οικονομικών εγκλημάτων και όσων προβαίνουν σε αυτά, συνίστανται στα κάτωθι (Schneider, 1987):

- Αφορούν σε αποκλίνουσα συμπεριφορά που παραβιάζει το οικονομικό ποινικό δίκαιο.
- Συνιστούν εγκληματική συμπεριφορά που δεν εστιάζει, κατά κύριο λόγο, σε ατομικό συμφέρον, αλλά κατά μεμονωμένων τομέων της οικονομίας.
- Τα εν λόγω εγκλήματα προκαλούν σωματικές, ψυχολογικές, κοινωνικές, οικονομικές και άυλες ζημιές.
- Πρόκειται για κατάχρηση της εμπιστοσύνης και της επιρροής.

Όπως εύστοχα παρατηρεί ο Lindstroem (2004) το οικονομικό έγκλημα είναι ένα σύγχρονο πρόβλημα στη κοινωνία και την οικονομία σε ολόκληρο τον κόσμο, αλλά κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι πρόσφατες τεχνολογικές καινοτομίες και η νέα τεχνολογία πληροφοριών έχουν αλλάξει τις συνθήκες και τις δυνατότητες που άπτονται του οικονομικού εγκλήματος.

1.2 Ιστορική αναδρομή

Τα οικονομικά εγκλήματα υφίστανται εδώ και χιλιετίες. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι ακόμα και στον κώδικα του Χαμουραμί υπάρχουν διατάξεις που αφορούσαν τη καταδίκη σε θάνατο για όσους προέβαιναν σε κλοπή από το παλάτι ή πωλούσαν κλεμμένα ή παραπονημένα αντικείμενα. Οι κλοπές ήταν σύνηθες φαινόμενα στα ρωμαϊκά λουτρά και για το λόγο αυτό οι σκλάβοι είχαν την υποχρέωση να φυλάσσουν τα ενδύματα και τα τιμαλφή των λουόμενων. Πολλές φορές, βέβαια, οι ίδιοι οι σκλάβοι έκλεβαν αυτά τα αντικείμενα και τα πωλούσαν αποκομίζοντας σημαντικά κέρδη (Siegel, 2017).

Τα οικονομικά εγκλήματα τείνουν να προσαρμόζονται στις τεχνολογικές και κοινωνικές εξελίξεις. Έτσι, πολλά οικονομικά εγκλήματα της σύγχρονης εποχής, δεν θα μπορούσαν καν να υφίστανται ακόμα και στη σφαίρα της φαντασίας κάποιες δεκαετίες πριν. Παρόλα αυτά, παραβάσεις, όπως λόγου χάρη, η εξαπάτηση του

φορολογικού συστήματος συνιστά μια από τις παλαιότερες μορφές καθώς εντάσσεται στη διαχρονική προσπάθεια παρεμβολής στη λειτουργία του συστήματος των δημοσίων εσόδων. Τα οικονομικά εγκλήματα συνιστούν ένα πεδίο που χαρακτηρίζεται από μη ξεκάθαρες, αντικρουόμενες και μεταλλασσόμενες τάσεις. Ως αποτέλεσμα, όσο η οικονομία εντάσσεται στη παγκοσμιοποίηση, ανάλογα, επεκτείνεται και το οικονομικό έγκλημα (Lindstroem, 2004).

1.3 Μορφές οικονομικών εγκλημάτων

Τα οικονομικά εγκλήματα επιμερίζονται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τους εμπλεκόμενους σε αυτά, καθώς και τις συνέπειες που επιφέρουν. Η παρούσα εργασία εστιάζει στα εγκλήματα του λευκού κολάρου, φαινόμενο που αναλύεται εκτενώς στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο. Στις ενότητες που ακολουθούν, στα πλαίσια της πληρέστερης πληροφόρησης, αναφέρονται οι βασικότερες μορφές λοιπών οικονομικών εγκλημάτων.

1.3.1 Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος

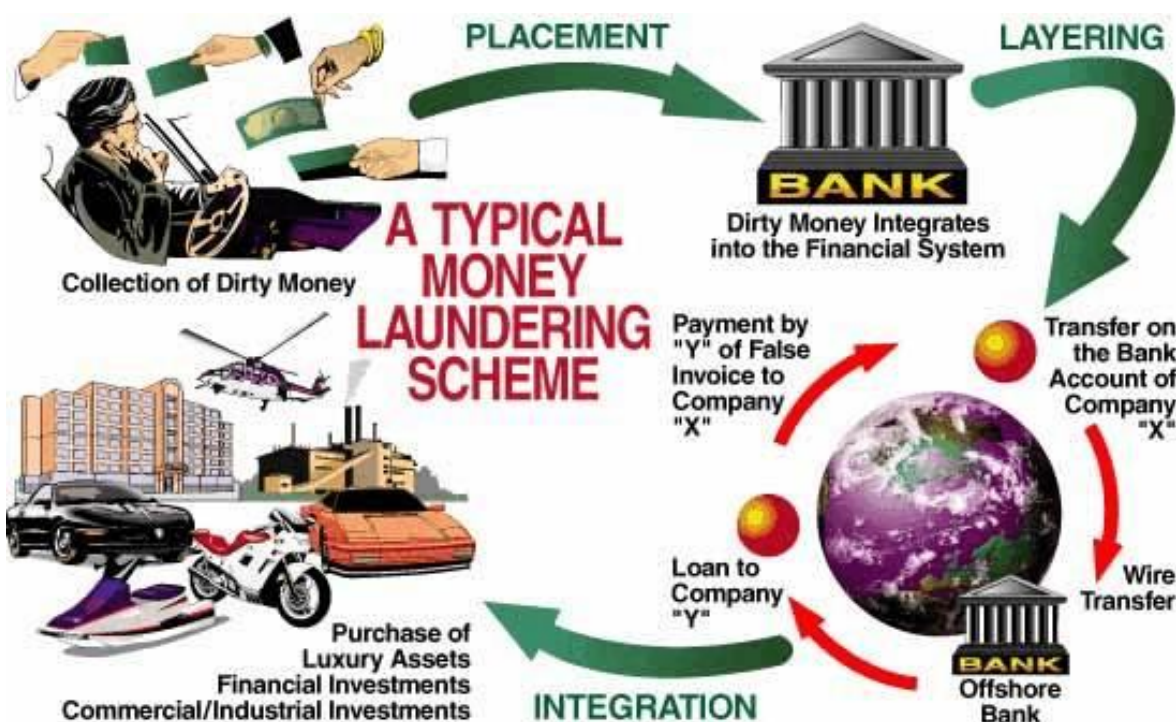
Μέσω της διαδικασίας του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος επιδιώκεται η συγκάλυψη της πηγής κεφαλαίων που προέρχονται από παράνομες κι εγκληματικές δραστηριότητες, όπως το εμπόριο ναρκωτικών, η δωροδοκία δημοσίων λειτουργών και λοιπά. Η όλη διαδικασία συνίσταται σε 3 βασικά στάδια (UNODC, 2017):

Τοποθέτηση: αφορά τη μεταφορά των παράνομα κεκτημένων χρημάτων, συνήθως, σε τραπεζικό λογαριασμό στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό.

Στρωματοποίηση: επιδιώκεται η απομάκρυνση των κεφαλαίων από την παράνομη πηγή τους.

Ενσωμάτωση: τα χρήματα ενσωματώνονται στο νόμιμο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα και αφομοιώνονται με όλα τα άλλα περιουσιακά στοιχεία του συστήματος, είναι διαθέσιμα για τον δράστη, ενώ έχουν συγκαλυφθεί πλέον πλήρως οι πηγές προέλευσής τους.

Στη παρακάτω εικόνα αναπαριστάται σαφώς η διαδικασία του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Πηγή: UNODC, 2017.

Εικόνα 1.1 Η διαδικασία ξεπλύματος βρώμικου χρήματος

Σήμερα, το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος αποτελεί ένα από τα εκτενέστερα οικονομικά εγκλήματα. Οι χώρες που διαθέτουν ελαστικές σχετικές νομοθετικές διατάξεις και νόμους που αφορούν στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, αποτελούν το κύριο πεδίο δράσης των εγκληματιών που ξεπλένουν βρώμικο χρήμα. Αυτό, με τη σειρά του, φθείρει την αξιοπιστία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, διαστρεβλώνει τις χρηματοπιστωτικές αγορές και υποσκάπτει τις άμεσες ξένες επενδύσεις (United Nations, 2005).

1.3.2 Εμπόριο ναρκωτικών και όπλων

Το εμπόριο ναρκωτικών συνιστά την πλέον επικερδή επιχείρηση για εγκληματίες, καθώς εκτιμάται ότι παράγει ετήσιο τζίρο 320 δισεκατομμυρίων δολαρίων, ποσό που

ισοδυναμεί με το 0,6-0,9% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Η κοκαΐνη και η ηρωίνη είναι τα ναρκωτικά με τις μεγαλύτερες πωλήσεις, με την αξία της πρώτης στα 85 δισεκατομμύρια και της δεύτερης στα 68 δισεκατομμύρια δολάρια (Euro2day, 2013).

Το εμπόριο ναρκωτικών βασίζεται στη διαφθορά, καθώς ερευνητικά δεδομένα καταδεικνύουν ότι συνδέεται άμεσα με τη διαφθορά των δημοσίων λειτουργών, σε διάφορα επίπεδα. Επιπρόσθετα, το εμπόριο ναρκωτικών προωθείται μέσω της δωροδοκίας, των συμπαιγνιών και, γενικότερα, της ανικανότητας ή της απροθυμίας των δημοσίων φορέων να επιτελέσουν το έργο τους.

Το παράνομο εμπόριο όπλων, επίσης, συνιστά συμπληρωματική δράση του οργανωμένου εγκλήματος, για το οποίο γίνεται εκτενέστερη αναφορά στη συνέχεια. Οι περισσότερες εγκληματικές ομάδες εμπλέκονται στο παράνομο εμπόριο όπλων μέσω κάποιας άλλης εγκληματικής δράσης η οποία μπορεί να παράσχει τις διασυνδέσεις, τη γνώση και τις δομές που σχετίζονται με την κλοπή όπλων. Στην Ευρώπη, οι εγκληματίες που εμπλέκονται στο παράνομο εμπόριο όπλων προέρχονται, κυρίως, από τα δυτικά Βαλκάνια, καθώς και από χώρες της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Τα δε όπλα που εμπορεύονται προέρχονται από (Europol, 2017):

- Την επανενεργοποίηση εξουδετερωμένων όπλων.
- Κλοπές και ληστείες.
- Την υπεξαίρεση όπλων που βρίσκονται σε νόμιμη κατοχή.
- Τη πώληση νόμιμων όπλων σε παράνομες αγορές.
- Την επανενεργοποίηση στρατιωτικών ή αστυνομικών πυροβόλων όπλων που έχουν τεθεί εκτός λειτουργίας.
- Τη μεταποίηση αεροβόλων όπλων.

Υπολογίζεται ότι περίπου 20.000 όπλα μεταφέρονται λαθραία από τις ΗΠΑ στο Μεξικό, κάθε χρόνο, ενώ η αξία τους αποτιμάται σε 20 εκατομμύρια δολάρια. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο κατά τη περίοδο 2007-2008 διακινήθηκαν τουλάχιστον 40.000 καλάζνικοφ, αξίας 33 εκατομμυρίων δολαρίων, στην Ανατολική Ευρώπη (Euro2day, 2013).

1.3.3 Λογιστικές απάτες

Η λογιστική απάτη αναφέρεται στη απάτη που διαπράττεται από μια επιχείρηση η οποία αναπαράγει ψευδείς πληροφορίες σχετικά με τις πωλήσεις και τα έσοδα στα λογιστικά βιβλία της, με σκοπό να διογκωθεί η αξία των περιουσιακών στοιχείων ή των κερδών της, όταν αυτή, ουσιαστικά, είναι ζημιογόνα (USLegal, 2016).

Η λογιστική απάτη στις επιχειρήσεις περιλαμβάνει μια ποικιλία δράσεων συμπεριλαμβανομένων των λογιστικών χειρισμών, των ανακριβών αιτήσεων για χορήγηση πίστωσης και των μη εξουσιοδοτημένων συναλλαγών (PriceWaterCoopers, 2010). Πρόκειται για σκόπιμη διαστρέβλωση ή αλλοίωση των λογιστικών εγγραφών σχετικά με τις πωλήσεις, τα έσοδα, τα έξοδα και άλλους παράγοντες για κερδοσκοπικό σκοπό, όπως η διόγκωση των τιμών των αποθεμάτων της εταιρείας, αποκτώντας έτσι πιο ευνοϊκή χρηματοδότηση ή αποφεύγοντας υποχρεώσεις. Οι υπάλληλοι μιας επιχείρησης που διαπράττουν λογιστική απάτη, κατόπιν αιτήματος των εργοδοτών τους υπόκεινται σε προσωπική ποινική δίωξη (Business Dictionary, 2017).

Η λογιστική απάτη αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο που εντοπίζεται σε όλους τους κλάδους μιας οικονομίας, ενώ περιλαμβάνει μια ευρεία ποικιλία παράνομων πρακτικών και δράσεων που αφορούν την ηθελημένη εξαπάτηση ή παρανόηση (Bhasin, 2013).

1.3.4 Φοροδιαφυγή

«Φοροδιαφυγή είναι κάθε παράνομη πράξη ή παράλειψη του φορολογουμένου, με την οποία επιδιώκει τη μείωση της φορολογικής του επιβάρυνσης ή αποφυγή καταβολής του φόρου που του έχει βεβαιωθεί» (Ευρετήριο Οικονομικών Όρων, 2017).

Σύμφωνα με τον Γεωργακόπουλο (2016) *«το πρόβλημα της φοροδιαφυγής είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει ένα κράτος»*.

Πληροφοριακά αναφέρεται ότι η φοροδιαφυγή δεν πρέπει να συγχέεται με την έννοια της φοροδιαφυγής η οποία συνίσταται στη συμπεριφορά εκείνη που εκμεταλλεύεται κενά ή ατέλειες της φορολογικής νομοθεσίας, χωρίς ωστόσο να παραβιάζει άμεσα τις

σχετικές διατάξεις, αλλά αποσκοπεί στην ολική ή μερική αποφυγή της φορολογικής υποχρέωσης (Νασόπουλος, 2016).

Σήμερα, ποικίλα χαρακτηριστικά της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας επέτρεψαν την αύξηση στον αριθμό των ατόμων και των επιχειρήσεων που καταφεύγουν σε φοροδιαφυγή ή φοροαποφυγή. Σε αυτά εντάσσονται η ευκολία και η ταχύτητα των επικοινωνιών, η προοδευτική εξάλειψη των εμποδίων στην κυκλοφορία των προσώπων και των περιουσιακών στοιχείων, η επέκταση των διεθνών οικονομικών σχέσεων, οι διαφορές στα εθνικά φορολογικά συστήματα και συνεπώς η φορολογική επιβάρυνση από χώρα σε χώρα και λοιπά (UnitedNations, 2011).

Η προηγηθείσα ανάλυση στόχευε στη περιεκτική πληροφόρηση του αναγνώστη αναφορικά με το περιεχόμενο και τις μορφές των οικονομικών εγκλημάτων. Καθώς, όμως, η παρούσα εργασία εστιάζει στα οικονομικά εγκλήματα του λευκού κολάρου, η συγκεκριμένη κατηγορία παραβατικότητας αναλύεται ξεχωριστά, στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΚΟΛΑΡΟΥ

Η ανάλυση του κεφαλαίου που προηγήθηκε στόχευε στην περιεκτική αποσαφήνιση της γενικότερης κατηγορίας των οικονομικών εγκλημάτων. Στο παρόν κεφάλαιο μελετάται η επιμέρους μορφή των εγκλημάτων του λευκού κολάρου. Συγκεκριμένα, παρέχεται πληροφόρηση σε σχέση με το ακριβές περιεχόμενο του όρου κι εντοπίζονται τα κίνητρα, αλλά και οι συνέπειες των εγκλημάτων του λευκού κολάρου.

2.1 Έννοια και περιεχόμενο

Όπως αναφέρουν οι Κασιμάτη, Γεωργούλας, Παπαϊωάννου & Πράνταλος (2013) *«εγκλήματα του λευκού κολάρου είναι τα εγκλήματα που διαπράττονται από άτομα μέσης ή ανώτερης κοινωνικής θέσης και αφορούν κυρίως οικονομικές συναλλαγές (υπεξαιρέσεις, πλαστές επιταγές κτλ.)»*.

Σύμφωνα με τον Δημόπουλο (2008) τα εγκλήματα του λευκού κολάρου ή, διαφορετικά, τα εγκλήματα του λευκού κολάρου ή περιλαϊμίου αφορούν σε εκείνα τα εγκλήματα ή εκείνες τις παράνομες δραστηριότητες που διαπράττονται από άτομα ευπόληπτα, με υψηλή κοινωνική θέση μέσα στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας και των οποίων στόχος είναι η απόκτηση κέρδους μέσω των επιχειρηματικών τους συναλλαγών.

Όπως επισημαίνει η Croall (2001) η μελέτη των εγκλημάτων του λευκού κολάρου εγείρει διάφορα ζητήματα, καθώς η ύπαρξή τους θέτει υπό μελέτη το πώς ορίζεται, καταλογίζεται και αντιμετωπίζεται αυτό από τις υπηρεσίες της ποινικής δικαιοσύνης. Κι αυτό, διότι η εγκληματικότητα του λευκού κολάρου περιλαμβάνει μια σειρά επιβλαβών πράξεων που, όμως, δεν είναι κοινά παραδεκτές ως εγκληματικές κάτι που δημιουργεί προβληματισμό αναφορικά με το πώς τα εγκλήματα του λευκού κολάρου μπορούν να συγκρίνονται με τις λοιπές κατηγορίες εγκλημάτων. Η ανάλυση των εγκλημάτων του λευκού περιλαϊμίου κινείται πέρα από τα παραδοσιακά όρια της

εγκληματολογίας, σε ευρύτερους τομείς της δημοσιονομικής διακυβέρνησης, του περιβάλλοντος, της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία, των καταναλωτικών υποθέσεων και της νομοθεσίας που αφορά τα τρόφιμα.

Ο Geis (2011), επίσης, σχολιάζει ότι ο χαρακτηρισμός ενός εγκλήματος ως έγκλημα του λευκού κολάρου, κάποιες φορές, υπόκειται σε αμφισβήτηση. Για το λόγο αυτό πρέπει να αποσαφηνίζεται η κοινωνική θέση του δράστη, η επαγγελματική του θέση, καθώς και η σχέση μεταξύ αυτών των εκτιμήσεων και της συμπεριφοράς που εξετάζεται. Είναι προφανές, λόγου χάρη, ότι ένας πρόεδρος τράπεζας που πουλάει ένα μεγάλο μερίδιομετοχών της εταιρείας του, όταν γνωρίζει ότι πρόκειται να ανακύψει οικονομική αναταραχή κατά τον επόμενο μήνα -ένα ζήτημα που δεν είναι ακόμη γνωστό στο κοινό- διαπράττει το κακόβουλο έγκλημα της εμπορίας εμπιστευτικών πληροφοριών.

Πιο συγκεκριμένα, ο όρος έγκλημα του λευκού κολάρου μπορεί να υποδηλώνει (Cliff&Wall-Parker, 2017):

- Εγκλήματα στον χρηματοοικονομικό κλάδο.
- Εγκλήματα που προέρχονται ή στοχεύουν σε επιχειρήσεις.
- Εγκλήματα που διαπράττονται από την τάξη των πλουσίων.
- Εγκληματικές και τρομοκρατικές οργανώσεις.
- Επιχειρηματική ή επαγγελματική παράνομη δράση.
- Εγκληματικές δραστηριότητες που δεν μπορεί να διαχειριστεί η αστυνομία.
- Οποιοδήποτε έγκλημα, εκτός από αυτά που υπάγονται στην εγκληματικότητα του δρόμου.

Όπως πληροφορεί ο Μαντάς (2013) *«τα περισσότερα από τα οικονομικά του λευκού κολάρου είναι κακούργηματα, αφού ο νόμος απειλεί γι' αυτά ποινή καθείρξεως και κατά συνέπεια ο κατηγορούμενος οδηγείται στον ανακριτή, ο οποίος με τη σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα αποφασίζει μετά την απολογία του κατηγορουμένου για την επιβολή προσωρινής κράτησεως ή περιοριστικών όρων».*

Καθώς σήμερα συνιστά μια συνήθη πρακτική, πληροφοριακά αναφέρεται ότι η εγκληματικότητα του λευκού κολάρου που προέρχεται και αφορά στις επιχειρήσεις εκδηλώνεται, συχνότερα, με τη μορφή ψευδών δηλώσεων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των εταιρειών, χειραγώγησης στο χρηματιστήριο, εμπορικής δωροδοκίας,

δωροδοκίας δημόσιων υπαλλήλων άμεσα ή έμμεσα, προκειμένου να εξασφαλιστούν ευνοϊκές συμβάσεις και νομοθεσία, ψευδείς δηλώσεις στη διαφήμιση, τις πωλήσεις, την υπεξαίρεση και την κακή εφαρμογή κεφαλαίων, τις φορολογικές απάτες. Αυτά και πολλά άλλα βρίσκονται σε αφθονία στον επιχειρηματικό κόσμο (Geis, 2011).

Τα παρακάτω δεδομένα είναι χαρακτηριστικά για τη φύση των εγκλημάτων του λευκού κολάρου και βοηθούν στην περαιτέρω κατανόηση του όρου (Brandon Gaille, 2017):

- Οι μέσες επιχειρηματικές ζημιές που προκαλούνται από τα ανώτερα στελέχη των επιχειρήσεων είναι 16 φορές μεγαλύτερες από εκείνες που προκαλούν οι εργαζόμενοι.
- Οι πιο δαπανηρές οικονομικές παραβάσεις τείνουν να μην εμφανίζονται σε μεγάλους οργανισμούς, αλλά σε εταιρείες με λιγότερους από 100 εργαζομένους.
- Ο μέσος όρος των απωλειών σε μια επιχείρηση των Η.Π.Α. λόγω απάτης και κατάχρησης των εργαζομένων ξεπερνά τα 9 δολάρια την ημέρα.
- Μια μέση επιχείρηση στις Η.Π.Α. χάνει ετησίως ποσοστό της τάξης του 6% από τα κέρδη της λόγω εγκλημάτων του λευκού κολάρου που διαπράττονται από τους εργαζόμενους σε αυτήν.
- Οι ζημιές που προκαλούνται από τα διευθυντικά στελέχη είναι κατά 4 φορές μεγαλύτερες συγκριτικά με αυτές που προκαλούν οι εργαζόμενοι που εμπλέκονται σε εγκλήματα του λευκού κολάρου.
- Οι άνδρες διαπράττουν σχεδόν το 75% των αδικημάτων και κοστίζουν στις επιχειρήσεις περίπου 4 φορές το κόστος του εγκλήματος λευκού κολάρου, συγκριτικά με τις γυναίκες που διαπράττουν έγκλημα.
- Ο τυπικός δράστης ενός εγκλήματος του λευκού κολάρου είναι ένας λευκός άνδρας, με πανεπιστημιακή μόρφωση που εργάζεται σε κλάδους που σχετίζονται με την ακίνητη περιουσία.
- Ένα υψηλό ποσοστό των δραστών συνιστούν γυναίκες, συγκριτικά με άλλες μορφές παραβάσεων.

2.2 Κίνητρα για τα εγκλήματα του λευκού κολάρου

Όπως εύστοχα αναφέρει ο Gottschalk (2017) το βασικό κίνητρο για την διάπραξη ενός εγκλήματος που χαρακτηρίζεται ως έγκλημα του λευκού κολάρου είναι το οικονομικό κέρδος. Αυτό, όμως, μπορεί να ποικίλει και σχετίζεται με αυτόν που, τελικώς, επωφελείται. Κι αυτό διότι το οικονομικό όφελος από ένα τέτοιο έγκλημα μπορεί να ωφελεί είτε ένα άτομο μεμονωμένα- όπως έναν εργαζόμενο ή έναν επιχειρηματία- είτε έναν οργανισμό ως σύνολο.

Σύμφωνα με τους Bucy, Formby, Raspanti & Rooney (2008) η μελέτη των κινήτρων για τα εγκλήματα του λευκού κολάρου καταδεικνύει ότι υπάρχουν, σε γενικές γραμμές, 8 βασικά στοιχεία τα οποία λειτουργούν ως κίνητρα. Αυτά τα στοιχεία συνοψίζονται στην ανάγκη για έλεγχο, τον εκφοβισμό, το χάρισμα των εγκληματιών, την φιλοδοξία, την έλλειψη αξιοπιστίας, τον ναρκισσισμό και έλλειψη κοινωνικής συνείδησης, μεταξύ άλλων.

Βέβαια, τα παραπάνω κίνητρα είναι ενδεικτικά και δεν είναι τα μόνα. Ο προσδιορισμός ενός μόνο κινήτρου, λόγω χάρη, που οδηγεί στη διάπραξη λογιστικής απάτης δεν είναι δυνατός, αλλά πρέπει να συνυπολογίζονται ποικίλοι παράγοντες που επιφέρουν μια τέτοιου είδους επιλογή. Τέτοιοι παράγοντες είναι οι τεχνικές ικανότητες και οι γνώσεις για μια τέτοιου είδους πράξη, η δυνατότητα επικάλυψης του γεγονότος χωρίς να υπάρχει υψηλή πιθανότητα να αποκαλυφθεί άμεσα, αλλά και η εκτίμηση των συνεπειών εφόσον η απάτη, τελικώς, αποκαλυφθεί (CIMA, 2008).

Η ανθρώπινη φύση, αλλά και ο εφησυχασμός είναι δύο από τα κύρια αίτια της απάτης. Οι διευθυντές των επιχειρήσεων τείνουν να έχουν εμπιστοσύνη στο προσωπικό τους, γιατί πιστεύουν ότι έχουν προσληφθεί έντιμοι άνθρωποι. Δεν συνειδητοποιούν πάντα, όμως, ότι τα άτομα μπορούν να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου για διάφορους λόγους, συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων αλλαγών στην προσωπική τους ζωή ή της δυσαρέσκειας από την επιχείρηση στην οποία εργάζονται (Accountant Unlimited, 2017).

Όμως, σε πολλές περιπτώσεις, η λογιστική απάτη πραγματοποιείται με τη συμμετοχή και την έγκριση της διοίκησης της επιχείρησης, ειδικά όταν πρόκειται για στοιχεία που δημοσιεύονται όπως αυτά στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις. Σε υποθέσεις απάτης που έγιναν παγκοσμίως γνωστές, όπως με τις επιχειρήσεις Adelphia

Communications Corporation, Tyco International Ltd και Satyam Computer Services, οι διοικήσεις διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην απάτη. Η αίσθηση της ιδιοκτησίας, προφανώς, προκαλεί ενός είδους ηθικής δικαιοδοσίας στη διαχείριση των επιχειρησιακών θεμάτων, καθώς οι διοικούντες δεν χρειάζεται να ζητούν την έγκριση από κάποιον για να δράσουν. Η ιδιαίτερη σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στον επιχειρηματία και την επιχείρησή του, του διαμορφώνει την αντίληψη ότι είναι υπεύθυνος για τη προστασία και επιβίωσή της και, άρα, οποιαδήποτε προσπάθεια προς αυτή τη κατεύθυνση κρίνεται ορθή και δικαιολογημένη. Στη περίπτωση της απάτης, όμως, εκλείπει κάθε έννοια της ηθικής ευθύνης απέναντι στους μετόχους και τους εργαζομένους και γενικά σε όσους εμπλέκονται με την επιχείρηση (Baxevani&Mylonas, 2014).

Γενικά, οι εγκληματίες του λευκού κολάρου μπορούν να διαχωρίζονται σε 3 βασικές κατηγορίες, σύμφωνα με τα κίνητρα που τους υποκινούν. Στην πρώτη κατηγορία υπάγονται τα άτομα με χαμηλό αυτοέλεγχο που εύκολα και αυθόρμητα εμπλέκονται σε απάτες, όταν τους δίνεται η ευκαιρία. Στη δεύτερη κατηγορία υπάγονται προσωπικότητες που ιδιαίτερα αυξημένο αυτοέλεγχο που διεκδικούν την προσωπική ικανοποίηση με επιθετικό και υπολογιστικό τρόπο. Στις σύγχρονες κοινωνίες όπου επικρατεί ο υλισμός και ο έντονος ανταγωνισμός, αυτού το είδους οι προσωπικότητες απαντώνται συχνά. Ανάμεσα στις 2 αυτές ακραίες θέσεις, εντοπίζεται η τρίτη η οποία αφορά σε άτομα τα οποία εκμεταλλεύονται εγκληματικές ευκαιρίες, ανάλογα με την ιδιαίτερη κατάσταση που βρίσκονται κάθε φορά. Για παράδειγμα, εάν κρίνουν ότι απειλείται- για διάφορους λόγους η ζωή τους- μπορεί να υποχωρήσει ο απαιτούμενος αυτοέλεγχος και πράξεις που παλαιότερα κρίνονταν ως απορριπτέες, τελικά να επιλεγούν (Payne, 2012).

2.3 Συνέπειες των εγκλημάτων του λευκού κολάρου

Η εγκληματικότητα του λευκού κολάρου επηρεάζει βασικούς τομείς της σύγχρονης ζωής. Οικονομικά σκάνδαλα, όπως η κατάρρευση μεγάλων τραπεζών και οι συνταξιοδοτικές απάτες, αμφισβητούν τη νομιμότητα του χρηματοπιστωτικού κόσμου. Η φορολογική απάτη και η απάτη του δημόσιου τομέα μειώνουν τους κρατικούς πόρους για την υγεία, την εκπαίδευση και την ευημερία. Οι επιβλαβείς δραστηριότητες

των εταιρειών θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια των εργαζομένων και των καταναλωτών και έχουν ευρύτερο αντίκτυπο στη δημόσια υγεία και το περιβάλλον (Croall, 2001).

«Δυστυχώς, σχεδόν οποιαδήποτε επιχείρηση μπορεί να επηρεαστεί από εγκλήματα του λευκού κολάρου. Μερικές φορές, τα εγκλήματα δεν παρατηρούνται για διάφορους λόγους, αλλά μπορούν να συνεχιστούν για χρόνια χωρίς την κατάλληλη εποπτεία. Αυτό μπορεί να κοστίζει στην επιχείρηση πολλά χρήματα ή, σε ακραίες περιπτώσεις, αρκεί για να παύσει την λειτουργία της για πάντα» (Rosen, 2016).

Όπως αναφέρθηκε αρχικά, τα εγκλήματα του λευκού κολάρου, θεωρητικά, δεν συνδέονται άμεσα με την άσκηση βίας. Παρόλα αυτά, ο Kerrigan (2013) υποστηρίζει ότι η εγκληματικότητα του λευκού κολάρου έχει βίαιες συνέπειες. Για παράδειγμα, υπάρχει ένα υποσύνολο εγκληματιών αυτής της κατηγορίας που διαπράττουν δολοφονίες για να αποτρέψουν την ανακάλυψη των εγκλημάτων τους. Υπάρχουν θύματα εγκλημάτων λευκού κολάρου- κυρίως στον επιχειρηματικό κόσμο- τα οποία υποφέρουν από καρδιακές προσβολές, αυτοκτονούν ή έχουν καταστρέψει τη ζωή τους. Και έχει αποδειχθεί ότι το σωματικό και το συναισθηματικό τραύμα του εγκλήματος του λευκού κολάρου είναι παρόμοιο με αυτό που βιώνουν τα θύματα της βίας στο δρόμο. Επιπρόσθετα, αποδεικνύεται το γεγονός ότι το συνολικό οικονομικό κόστος των εγκλημάτων του λευκού κολάρου υπερβαίνει μαζικά το κόστος της εγκληματικότητας στο δρόμο, ενώ είναι πολύ πιο πιθανό ένα άτομο να υπάρξει θύμα οικονομικού εγκλήματος, παρά εγκλήματος στο δρόμο. Και είναι άμεσα κι εύκολα αντιληπτό ότι οι κοινωνικές συνέπειες των μαζικών οικονομικών εγκλημάτων αποσταθεροποιούν την κοινωνία, εντείνουν στο χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών και βλάπτουν την κοινωνική αρμονία, υπονομεύοντας την οικονομική ανάπτυξη. Επιπλέον, αν η δραστηριότητα των επιχειρήσεων εμπλέκεται με απάτη και ξέπλυμα χρημάτων για εγκληματικές οργανώσεις, τότε ο εγκληματίας του λευκού κολάρου υποστηρίζει άμεσα και ενθαρρύνει τη βία του εγκλήματος σε επίπεδο δρόμου. Τα εγκλήματα του λευκού κολάρου, ουσιαστικά, καταπατούν τις ευκαιρίες ζωής των ανθρώπων από τη στιγμή που τους περιορίζουν τις δυνατότητες και τους πόρους στους οποίους θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση.

2.4 Στατιστικά στοιχεία

Οι πληροφορίες της παρούσας ενότητας καταδεικνύουν την συχνότητα με την οποία εμφανίζονται τα εγκλήματα του λευκού κολάρου, αλλά και την ευκολία με την οποία μπορεί να εμπλακεί ο καθένας σε αυτά.

Αναλυτικότερα (BrandonGaille, 2017):

- ❑ Εκτιμάται ότι 1 στα 4 νοικοκυριά αποτελεί θύμα κάποιας μορφής εγκλήματος του λευκού κολάρου.
- ❑ Με βάση πρόσφατη έρευνα στις Η.Π.Α., το 70% των πολιτών πιστεύει ότι η εγκληματικότητα του λευκού κολάρου συνέβαλε στην εκδήλωση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης του 2008.
- ❑ Πάνω από το 88% των εγκλημάτων του λευκού κολάρου δεν αναφέρεται ποτέ στις Αρχές, αν και το 50% όλων των περιστατικών αναφέρεται σε κάποιο άλλο άτομο, όπως ο προϊστάμενος σε μια επιχείρηση.
- ❑ Όταν διαπράττεται έγκλημα λευκού κολάρου ενάντια σε κάποιον στο ίδιο νοικοκυριό, το ποσοστό αναφοράς στην αστυνομία είναι μόλις 11,7%.
- ❑ Για κάθε 100.000 άτομα στις Ηνωμένες Πολιτείες, υπάρχουν 5.317 συλλήψεις που σχετίζονται άμεσα με εγκλήματα του λευκού κολάρου.
- ❑ Η υπεξαίρεση είναι μία από τις πιο σπάνιες μορφές εγκλημάτων του λευκού κολάρου, που αντιπροσωπεύουν μόλις 6,5 συλλήψεις ανά 100.000 άτομα στις Η.Π.Α.
- ❑ Τα εγκλήματα του λευκού κολάρου αντιπροσωπεύουν, περίπου, το 4% των περιστατικών που αναφέρονται στο FBI.
- ❑ Τα μεμονωμένα θύματα είναι οι πιο συνηθισμένοι στόχοι του εγκλήματος του λευκού κολάρου, που αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 75% των συνολικών αναφερόμενων περιστατικών.

Επιπρόσθετα, και σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία από το Υπουργείο Δικαιοσύνης των Η.Π.Α., τον Αύγουστο του 2017 η κυβέρνηση ανέφερε 527 νέες διώξεις για εγκλήματα του λευκού κολάρου. Σύμφωνα με τις πληροφορίες κατά περίπτωση που αναλύθηκαν από την Υπηρεσία Ελέγχου Πρόσβασης στις Αρχές Συναλλαγών (TRAC), ο αριθμός αυτός αυξήθηκε κατά 15,3% σε σχέση με τον

προηγούμενο μήνα. Όταν οι μηνιαίες διώξεις αυτού του τύπου συγκρίνονται με εκείνες της ίδιας περιόδου του προηγούμενου έτους, ο αριθμός των καταγγελιών διαπιστώθηκε ότι κατά μειώθηκε 4,9%. Συνολικά, τα στοιχεία δείχνουν ότι οι διώξεις αυτού του τύπου μειώθηκαν κατά 31,2% από τα επίπεδα που αναφέρθηκαν το 2012 (TRAC Reports, 2017).

Στο πιο κάτω πίνακα αναφέρονται μερικά από τα πλέον γνωστά οικονομικά σκάνδαλα που απασχόλησαν την διεθνή κοινή γνώμη και αφορούν σε εγκλήματα του λευκού κολάρου.

Πίνακας 2.1 Εγκλήματα του λευκού κολάρου που αποκαλύφθηκαν κατά τα τελευταία έτη

Επιχείρηση	Παράβαση
World Com	Διογκωμένα έξοδα με τη χρήση μη ενδεδειγμένων τεχνικών τήρησης βιβλίων, χρέωση λειτουργικών εξόδων ως κεφαλαιακών, λήψη μη καταγεγραμμένων δανείων.
Enron	Ψευδή στοιχεία σε σχέση με τα κέρδη, τήρηση αδήλωτων συνεργασιών, παραποιημένοι λογαριασμοί αποθεματικών κ.α.
PARMALAT	Εικονικές συναλλαγές, δημοσίευση αυξημένων καθαρών κερδών.
Bank of Credit and Commerce International	Μη δηλωμένες χορηγήσεις, δωροδοκία, ξέπλυμα χρήματος, πώληση πυρηνικής ενέργειας, στήριξη της τρομοκρατίας.
Xerox Corporation	Παραποιούσε της Χρηματοοικονομικές της Καταστάσεις για πέντε συναπτά έτη για να αυξάνει τα εισοδήματα και να δημοσιεύει ψευδώς έσοδα πριν αυτά πραγματοποιηθούν.
Kanebo Japan	Για μια περίοδο πέντε ετών, τα κέρδη είχαν διογκωθεί κατά 2 δισεκατομμύρια ευρώ.
Waste Management Inc	Υποτιμημένες αποσβέσεις της περιουσίας της επιχείρησης και του εξοπλισμού με

	αποτέλεσμα τα έσοδα να διογκωθούν κατά 1,7 δισεκατομμύριο ευρώ.
Health South Corporation	Υπερτιμημένα έσοδα και υπερτιμημένα κέρδη κατά 4700%.
Satyam Computer Services Limited	Υπερτιμημένα περιουσιακά στοιχεία, επαυξημένα εισοδήματα ώστε να συνάδουν με τις προβλέψεις των αναλυτών, λήψη δανείων με πλαστά έγγραφα.

Πηγή: Jain&Godha, 2015.

Τα παραδείγματα του πίνακα είναι ενδεικτικά μόνο για την έκταση που λαμβάνουν σήμερα τα εγκλήματα του λευκού κολάρου.

Ένα, επίσης, σημαντικό στατιστικό στοιχείο που αφορά στα εγκλήματα του λευκού κολάρου είναι η νομική αντιμετώπιση και η καταδίκη των δραστών. Τα στατιστικά δεδομένα διεθνώς έχουν καταδείξει ότι οι εγκληματίες του λευκού περιλαιμίου έχουν πιθανότητες που προσεγγίζει το 36% να φυλακιστούν, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους λοιπούς εγκληματίες φθάνει το 53% για εγκλήματα όπου δεν απαιτείται βία και το 80% για εκείνα όπου η βία είναι στοιχείο απαραίτητο της εγκληματικής δράσης. Οι σχετικές έρευνες σε διεθνές πεδίο επιβεβαιώνουν τη διαφορετικότητα στη μεταχείριση των εγκληματιών του λευκού κολάρου με ταυτόσημα συμπεράσματα σε Ευρώπη και σε Αμερική, καθώς φαίνεται ότι αλλιώς κρίνονται οι έχοντες και αλλιώς οι μη κατέχοντες χρήμα, φήμη, όνομα, εξουσία. Μόνο το 5,4% των εγκληματιών του λευκού κολάρου που συλλαμβάνονται εισέρχονται τελικά στη φυλακή, ενώ το υπόλοιπο 94,5% εμπλέκεται μόνο σε μια μακρά δικαστική διαδρομή (Μάνδρου, 1999).

Η πλειοψηφία των χωρών παγκοσμίως, παρά το γεγονός ότι η τελική καταδίκη των εγκληματιών του λευκού κολάρου είναι αμφίβολη, αναπτύσσουν στρατηγικές και νομοθετικές ρυθμίσεις που στοχεύουν στην μείωση της έντασης της εν λόγω εγκληματικότητας.

Στη Γερμανία, λόγω χάρη, το ανώτατο πρόστιμο που μπορεί να επιβληθεί σε μια εταιρεία για την εγκληματική συμπεριφορά των νόμιμων αντιπροσώπων της ή της διοίκησής της έχει αυξηθεί από 1 εκατομμύριο ευρώ σε 10 εκατομμύρια ευρώ. Σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο, μόνο τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να ευθύνονται

για ποινικά αδικήματα. Η Γαλλία, επίσης, έχει θεσπίσει νομοθεσία για να καταστήσει ευκολότερη τη θέσπιση αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ο γαλλικός ποινικός κώδικας περιέχει πλέον κανονισμό ότι τα αγαθά ή το εισόδημα που προέρχονται από συναλλαγές για τις οποίες δεν υπάρχει προφανής εξήγηση αποτελούν τα προϊόντα εγκλήματος. Προηγουμένως, οι εισαγγελείς έπρεπε να αποδείξουν όλα τα στοιχεία του υποκείμενου αδικήματος, πριν μπορέσουν να τεκμηριώσουν το ξέπλυμα χρήματος(Allen&Overy LLP, 2015).

Τα εγκλήματα του λευκού κολάρου συνιστούν ένα σύμπλεγμα εγκληματικών δράσεων που, όπως προαναφέρθηκε, μπορεί να τελούνται όχι μόνο από μεμονωμένα άτομα, αλλά και από επιχειρήσεις. Επιπρόσθετα, δύνανται να διαπράττονται από εγκληματικές οργανώσεις που είναι πολύ επικίνδυνες από τα στελέχη μιας επιχείρησης. Στο επόμενο κεφάλαιο μελετάται ακριβώς ο συσχετισμός ανάμεσα στο έγκλημα του λευκού κολάρου και τη δράση των εγκληματικών οργανώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΚΟΛΑΡΟΥ

Οι ενότητες του παρόντος κεφαλαίου αφορούν στη μελέτη της διασύνδεσης του οργανωμένου εγκλήματος, μέσω των εγκληματικών οργανώσεων, και των εγκλημάτων του λευκού κολάρου. Αναλυτικότερα, αφού προσδιοριστεί επαρκώς τι νοείται με τις έννοιες οργανωμένο έγκλημα και εγκληματική οργάνωση, πραγματοποιείται ιστορική αναδρομή στην ανάπτυξη του εν λόγω φαινομένου. Στη συνέχεια, αναφέρονται ποσοτικά δεδομένα σε σχέση με την εμπλοκή του οργανωμένου εγκλήματος σε συγκεκριμένες μορφές εγκλημάτων του λευκού κολάρου, όπως το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και το εμπόριο ναρκωτικών και όπλων, μεταξύ άλλων. Τέλος, αναφέρονται υπάρχοντα μέτρα που λαμβάνονται διεθνώς για τον περιορισμό των εγκλημάτων του λευκού κολάρου και της δράσης του οργανωμένου εγκλήματος, ενώ προτείνονται και νέα.

3.1 Το οργανωμένο έγκλημα και οι εγκληματικές οργανώσεις

Το οργανωμένο έγκλημα συνιστά μακροπρόθεσμη εγκληματική δραστηριότητα που διεξάγεται με δομημένο και συστηματικό τρόπο, με στόχο τη δημιουργία παράνομων εσόδων. Οι δραστηριότητες και οι τεχνικές ποικίλλουν και, συχνά, συμπεριλαμβάνουν βία, κλοπές, απάτες και εμπόριο παράνομων αντικειμένων ή ουσιών. Το οργανωμένο έγκλημα διαφέρει ως προς το συμβατικό έγκλημα, καθώς συνιστά εγκληματική δραστηριότητα με προγραμματισμένο- συστηματικό χαρακτήρα, συμμετέχουν πολλοί εγκληματίες που ενεργούν από κοινού, αναφέρεται σε συγκεκριμένες εγκληματικές δραστηριότητες και μεθόδους, οι σχετικές δραστηριότητες έχουν διεθνή εμβέλεια, παράγουν μεγάλο κύκλο εργασιών και μπορεί να δημιουργούν πολιτική επιρροή (The Law Dictionary, 2017).

Όπως πληροφορεί η Ριζάβα (2012) προκειμένου να καταστεί σαφές το περιεχόμενο του οργανωμένου εγκλήματος, χρειάζεται να πραγματοποιείται αναφορά στους τρόπους που κατεξοχήν επιλέγονται από τις εγκληματικές οργανώσεις για την στρατολόγηση μελών, τη διατήρηση πειθαρχίας στο εσωτερικό τους, την αποφυγή των διωκτικών μηχανισμών και την πραγματοποίηση κερδών. Ειδικά ο τρόπος με τον οποίο οι εγκληματικές οργανώσεις καταφέρνουν να πραγματοποιήσουν κέρδη απαιτεί περισσότερη εμβάθυνση, ακριβώς γιατί το οικονομικό όφελος αποτελεί τον κύριο στόχο του οργανωμένου εγκλήματος, με αναφορά σε τρία συγκεκριμένα παραδείγματα, την εμπορία ναρκωτικών, που ίσως είναι η πιο σοβαρή και προσοδοφόρα δραστηριότητα του οργανωμένου εγκλήματος, την παροχή «προστασίας», που αποτελεί την πλέον παραδοσιακή μορφή οργανωμένης εγκληματικής δραστηριότητας και η οποία, αν και έχει ταυτιστεί με την Μαφία, εντούτοις τελείται ακόμη και σήμερα από την πλειοψηφία των εγκληματικών οργανώσεων και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, που είναι ο κοινός παρονομαστής και ο απαραίτητος όρος επιβίωσης κάθε εγκληματικής οργάνωσης.

Αναλυτικότερα, τα αδικήματα που, συνήθως, συνδέονται με το οργανωμένο έγκλημα –στο βαθμό που συνιστούν τον πυρήνα των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων– προκαλούν σοβαρές βλάβες στη κοινωνία και, ταυτόχρονα, συνιστούν ιδιαίτερη απειλή για την επιβίωση των έντιμων επιχειρηματιών και την ασφάλεια των καταναλωτών, καθώς οι δράσεις αυτές αφορούν σε εξαναγκασμούς, δολιοφθορές, κλοπές, ληστείες, διαφθορά πολιτικών και διοικητικών αρχών, απάτες με πιστωτικές κάρτες, τοκογλυφία, βιομηχανική κατασκοπεία, δόλιες συνάψεις δημόσιων συμβάσεων, απομίμηση τροφίμων, φαρμάκων, φυτοφαρμάκων, ειδών ένδυσης, λαθρεμπόριο τσιγάρων, αλκοόλ, κοσμημάτων, έργων τέχνης, παράνομα στοιχήματα, στημένους αγώνες και τυχερά παιχνίδια και μέσω διαδικτύου, λαθρεμπόριο ανθρώπων, όπλων, οργάνων, ναρκωτικών ουσιών, ζώων που απειλούνται με εξαφάνιση, παράνομη διάθεση τοξικών αποβλήτων και λοιπά (Iacolino, 2012).

Από τα προαναφερόμενα, εύκολα εξάγεται ότι υπάρχει μια βασική ομοιότητα ανάμεσα στο οργανωμένο και το οικονομικό έγκλημα. Η ομοιότητα αυτή συνίσταται στο γεγονός ότι και οι 2 μορφές εγκληματικής δράσης εκδηλώνονται στο πλαίσιο της οικονομικής ζωής. Σε γενικές γραμμές, η ίδια επιχειρηματική αντίληψη διαπερνά και τις 2 αυτές εγκληματικές εκφάνσεις, οι οποίες μοιράζονται τον κοινό στόχο της επίτευξης του μέγιστου δυνατού κέρδους. Βέβαια, πρέπει να αναφερθεί ότι δεν πρέπει

οι 2 έννοιες θα θεωρούνται ταυτόσημες, καθώς χαρακτηρίζονται και από διαφορές. Για παράδειγμα, ο οργανωμένο έγκλημα απαιτεί την σύμπραξη περισσότερων ανθρώπων, ενώ το οικονομικό έγκλημα μπορεί να διαπραχθεί κι από ένα μεμονωμένο άτομο. Για το λόγο αυτό, και το μέγεθος της επικινδυνότητας διαφοροποιείται άρδην, όταν αντιπαρατίθεται η μεμονωμένη δράση στην ομαδική εγκληματική δραστηριότητα (Ριζάβα, 2012).

Οι εγκληματικές οργανώσεις φέρουν χαρακτηριστικά που απαντώνται σε επιχειρήσεις που λειτουργούν καθ' όλα με νόμιμο τρόπο. Αναλυτικότερα (Mallory, 2012):

- ⇒ Υπάρχει ιεραρχία με τον καθένα να είναι υπόλογος σε κάποιον ανώτερό του.
- ⇒ Υφίσταται απόλυτος διαχωρισμός της περιοχής ευθύνης του καθενός.
- ⇒ Κάθε ανώτερο στέλεχος επιτηρεί έναν συγκεκριμένο αριθμό ανθρώπων.
- ⇒ Υπάρχει προσδιορισμός του στόχου ύπαρξης και δράσης της οργάνωσης.
- ⇒ Υφίσταται πυραμοειδής ιεραρχία όπου οι διαταγές δίδονται προς τα κάτω, ενώ οι αποφάσεις λαμβάνονται από τα ανώτερα κλιμάκια.
- ⇒ Υπάρχει απόλυτη εξειδίκευση, καθώς κάθε μέλος εγκληματικής οργάνωσης ασχολείται με ένα μόνο συγκεκριμένο τομέα για τον οποίο έχει τις καλύτερες δεξιότητες.
- ⇒ Υπάρχουν κανόνες με σημαντικότερο τον όρκο σιωπής για τις δράσεις της οργάνωσης, ιδίως, απέναντι στα όργανα της τάξης, αλλά και για τις διαδικασίες εισόδου σε μια τέτοια είδους οργάνωση.

3.2 Ιστορική αναδρομή

Οι πειρατές που λεηλατούσαν εμπορικά πλοία κατά τον 17ο αιώνα και που ανέλαβαν μεγάλες εμπορικές συναλλαγές κλεμμένων αγαθών μπορούν να θεωρηθούν μεταξύ των πρώτων ομάδων οργανωμένου εγκλήματος που εμφανίστηκαν στον δυτικό κόσμο. Πολλές από τις δραστηριότητες που σχετίζονται με το σύγχρονο οργανωμένο έγκλημα, όπως η πορνεία, τα τυχερά παιχνίδια, η κλοπή και διάφορες μορφές εκβιασμού, ήταν επίσης εμφανείς στις συνοριακές κοινότητες της αμερικανικής δύσης του δέκατου ένατου αιώνα (J Rank, 2017).

Η Μαφία, και ιδιαίτερα η σικελική της εκδοχή, αποτελεί την αρχετυπική μορφή επιχείρησης του οργανωμένου εγκλήματος και παράδειγμα προς μίμηση διαφόρων άλλων εγκληματικών οργανώσεων. Η πρώτη εμφάνιση της Μαφία συναρτάται με την αυθόρμητη λαϊκή εξέγερση στη Σικελία το 1282 κατά του ζυγού των Γάλλων φεουδαρχών οι οποίοι είχαν κατακτήσει τη νήσο το 1268 (Ριζάβα, 2012).

Για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, οι δράσεις της Μαφία αποτέλεσαν τον ρυθμιστικό εσωτερικό μηχανισμό παραδοσιακών κοινωνιών. Επέτρεψαν την συνύπαρξη κοινωνικών ομάδων που λειτουργούσαν σε ένα απαρχαιωμένο μοντέλο σχέσεων φεουδαρχικού τύπου με μια κοινωνία που δεν είχε τη δύναμη να διεισδύσει σε αυτές τις ομάδες ατόμων για να τους επιβάλλει έναν σύγχρονο τρόπο κοινωνικότητας, δηλαδή, την εξατομίκευση και την άμεση εξάρτηση του πολίτη από την κεντρική εξουσία. Έτσι εξηγείται, άλλωστε, το γεγονός ότι τα κυκλώματα της Μαφία δρουν το ίδιο άνετα σε φτωχές κοινωνίας, όπως η Σικελία, όσο και σε πλούσιες, όπως οι Η.Π.Α. Δεν είναι ο πλούτος ή η φτώχεια που αποτελούν την γενεσιουργό αιτία τους, αλλά η ύπαρξη εθνικών ή κοινωνικών διακρίσεων (De Maillard, 1996).

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, κύματα Ιταλών μεταναστών, που αποτελούσαν ένα μεγάλο τμήμα της κατώτερης οικονομικής τάξης οργανώθηκαν σε "οικογένειες" στις μεγάλες πόλεις όπου μετακινήθηκαν, συνήθως, ανάλογα με τη περιοχή γέννησής τους. Οι τότε συμμορίες διατηρούσαν την απόλυτη πίστη τους και τον κώδικα σιωπής που χαρακτηριστικά αναφέρεται μέχρι και σήμερα ως «omerta» (Repetto 2004).

Ο Giuseppe Esposito ήταν το πρώτο γνωστό μέλος της σικελικής Μαφία που μετανάστευσε στις Η.Π.Α. Ο ίδιος και 6 ακόμα Σικελοί κατέφυγαν στη Νέα Υόρκη, αφού δολοφόνησαν Ιταλούς αξιωματούχους κι 11 πλούσιους ιδιοκτήτες γης. Συνελήφθη στη Νέα Ορλεάνη το 1881 και εκδόθηκε στην Ιταλία (FBI, n.d.).

Αν και από την Ευρώπη και την Ασία προέρχονται ιστορικά διεθνείς κύκλοι λαθρεμπόρων, ληστών κοσμημάτων και λαθρεμπόρων ναρκωτικών και η Σικελία και η Ιαπωνία έχουν γεννήσει για αιώνες εγκληματικές οργανώσεις, οι οργανωμένες εγκληματικές δραστηριότητες γνώρισαν ιδιαίτερη ακμή τον 20ό αιώνα στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου, κατά καιρούς, το οργανωμένο έγκλημα συγκρίνεται με τη σύμπραξη νόμιμων επιχειρήσεων (Encyclopedia Britannica, 2017).

Οι περισσότεροι μελετητές εντοπίζουν την προέλευση του αμερικανικού οργανωμένου εγκλήματος στα αστικά κέντρα του τέλους του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα. Βασικά, οι αστικές συνθήκες παρείχαν το είδος του περιβάλλοντος στο οποίο θα μπορούσε να ανθίσει το οργανωμένο έγκλημα, καθώς τα μεγάλα μεγέθη του πληθυσμού παρείχαν μια κρίσιμη μάζα παραβατών, πελατών και θυμάτων και έτσι διευκόλυναν την ανάπτυξη κερδοφόρων αγορών παράνομων αγαθών και υπηρεσιών. Επιπλέον, το μέγεθος και η πυκνότητα των αστικών δικτύων επέτρεψε να διαφοροποιηθούν οι εγκληματικές μορφές οργάνωσης και να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη βασικών υπηρεσιών υποστήριξης, όπως αυτές που προσφέρονται από διεφθαρμένους πολιτικούς ή αστυνομικούς. Αυτές οι πρώιμες μορφές εγκληματικής οργάνωσης ήταν, συνήθως, συνδεδεμένες με τις τοπικές περιοχές και λόγω του ιδιαίτερα διαχωρισμένου χαρακτήρα της πόλης είχαν σημαντικές εθνοτικές διαστάσεις. Οι γειτονίες της Ιρλανδίας δημιούργησαν συμμορίες δρόμων με ονόματα όπως το The Bowery Boys και τους φρουρούς του O'Connell, ενώ στην κινεζική, αφρικανική, αμερικανική, ιταλική και εβραϊκή γειτονιά η εγκληματική οργάνωση αντανάκλασε, επίσης, τις τοπικές πολιτιστικές και οικονομικές συνθήκες. Οι συνθήκες της γειτονιάς παρείχαν αρκετές ευκαιρίες στους τοπικούς εγκληματίες που ήταν πρόθυμοι και ικανοί να ασκήσουν διάφορες μορφές εκβιασμού ή παράνομης εμπορικής δραστηριότητας (JRank, 2017).

Η αμερικανική Μαφία εξελίχθηκε με την πάροδο των χρόνων, καθώς διάφορες συμμορίες ανέλαβαν και έχασαν την κυριαρχία τους κατά τη διάρκεια των ετών - για παράδειγμα, οι συμμορίες Black Hand γύρω στο 1900, η Five Point Gang στη δεκαετία του 1910 στη Νέα Υόρκη και το Syndicate του Al Capone στο Σικάγο τη δεκαετία του 1920. Μόνο το 1951 μια επιτροπή της Γερουσίας των ΗΠΑ, υπό την ηγεσία του Δημοκρατικού Κόμματος του Τενεσί, διαπίστωσε ότι στη χώρα λειτουργούσε μια καθ' όλα οργανωμένη εγκληματική οργάνωση, γνωστή αργότερα ως La Cosa Nostra. Έξι χρόνια αργότερα, η αστυνομία της πολιτείας της Νέας Υόρκης αποκάλυψε συνάντηση ισχυρών στελεχών της La Cosa Nostra από όλη τη χώρα στη πόλη Νέας Αρπαχίν, όπου πολλοί από τους παρευρισκόμενους συνελήφθησαν. Το γεγονός αυτό ήταν ο καταλύτης που άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο ο νόμος μάχεται το οργανωμένο έγκλημα (FBI, n.d.).

Η εγκληματική δραστηριότητα της Μαφία ή της La Cosa Nostra έχει δύο πτυχές. Από τη μια, προσπαθεί να εγγυηθεί τον έλεγχο της περιοχής όπου βρίσκεται, μέσω της

οικονομικής επιβολής στις εμπορικές και βιομηχανικές δραστηριότητες της ζώνης, και να τιμωρήσει άμεσα και σκληρά όποιον αντιτίθεται ή αρνείται. Από την άλλη, προσπαθεί να έχει επιρροή στην πολιτική εξουσία και τους αξιωματούχους του κράτους, μέσω της προσφοράς χρημάτων και ψήφων, ώστε να μπορεί να διεξάγει ανενόχλητη τις δραστηριότητές της. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να αντιμετωπίζει οποιονδήποτε εχθρό, είτε του υποκόσμου είτε θεσμικό, από θέση ισχύος και να έχει πάντοτε ένα σίγουρο καταφύγιο και υποστηρικτές στους οποίους μπορεί να προστρέξει, συχνά εκμεταλλευόμενη ακόμη και τις δυνάμεις του ίδιου του κράτους (iefimerida, 2013).

Οι εγκληματίες οργανώσουν, σαφώς, ευημερούνκι εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών. Για παράδειγμα, στην Ιαπωνία υπάρχουν συμμορίες που ειδικεύονται στην καταστροφή και την εκβίαση. Στην Ασία οργανωμένες ομάδες, συμμετέχουν στη διακίνηση ναρκωτικών, ενώ στη Βρετανία υπάρχουν συνδικάτα που ασχολούνται με την κλοπή φορτίων στα αεροδρόμια, τη βία, την προστασία και την πορνογραφία. Υπάρχουν, επίσης, πολλές ομάδες για συγκεκριμένα έργα, όπως η απάτη και η ένοπλη ληστεία, από ομάδες εγκληματιών που δρουν σε μακροχρόνια βάση (EncyclopediaBritannica, 2017).

Οι κινεζικές Triads δημιουργήθηκαν, αρχικά, στη Κίνα ως πολιτικές οργανώσεις και αναπτύχθηκαν μέσα στο κλίμα έλλειψης εμπιστοσύνης του ντόπιου πληθυσμού για τους Άγγλους αποικιοκράτες, με σκοπό την ανατροπή της δυναστείας των Τσινγκ και την παλινόρθωση της δυναστείας των Μινγκ. Μετά την νίκη εθνικιστών κατά των Τσινγκ και την ίδρυση της Δημοκρατίας της Κίνας το 1911, το κίνημα των Triads συνεχίστηκε όχι, όμως, πλέον ως πολιτικό, πατριωτικό κίνημα αλλά ως κέλυφος για την επιδίωξη οργανωμένων εγκληματικών δραστηριοτήτων. Οι Tongs, από την άλλη, δημιουργήθηκαν, αρχικά, προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες καταπίεσης που βίωνε η πλειοψηφία των Κινέζων μεταναστών στις χώρες της Δύσης. Στη συνέχεια, στρατολόγησαν οπλισμένους άνδρες για να εξασφαλίσουν την ασφάλεια των καπνιστηρίων οπίου και των πορνείων στις κινεζικές συνοικίες ξένων πόλεων κι έτσι μετατράπηκαν σε εγκληματικές οργανώσεις. Σήμερα αποτελούν ένα είδος συνεταιρισμού εταιρειών, με αποτέλεσμα ορισμένες από αυτές να είναι καθ' όλα νόμιμες οργανώσεις επιχειρήσεων, ενώ άλλες συνιστούν αποκλειστικά εγκληματικές οργανώσεις κι έχουν άμεσους δεσμούς και συνεργασία με τις Triads (Ριζάβα, 2012).

Η Red Mafia ή Bratva στη Ρωσία αφορά σε κάθε είδους εγκληματική δραστηριότητα. Το ρωσικό οργανωμένο έγκλημα είναι δομημένο σε επιμέρους οργανώσεις που δρουν σε διεθνή βάση. Η RedMafia δεν είναι μια μεμονωμένη οργάνωση αλλά ένα πλέγμα που καλύπτει αυτόνομες εγκληματικές οργανώσεις. Εκτός από τις σοβιετικές ρίζες, οι ομάδες αυτές χαρακτηρίζονται από την κοινή επιδίωξη κέρδους από κάθε εγκληματική δραστηριότητα που μπορεί να εκτείνεται από τις απάτες μέχρι το εμπόριο ανθρώπων. Επίσης, η ρωσική Μαφία, σε αντίθεση την με την LaCosaNostralogου χάρη, εμπλέκεται σε κάθε μορφής εγκληματική δραστηριότητα όπως το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, οι απαγωγές, η πορνεία, το εμπόριο ναρκωτικών και όπλων, η παραχάραξη και, φυσικά, οι δολοφονίες (Stanford Model United Nations Conference, 2014).

3.3 Ποσοτικά δεδομένα αναφορικά με την συμμετοχή των εγκληματικών οργανώσεων σε εγκλήματα του λευκού κολάρου

Το οργανωμένο έγκλημα όπως και τα εγκλήματα του λευκού κολάρου πλέον αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης κοινωνίας, δεδομένου ότι απαντώνται με ποικίλες μορφές.

Στις ενότητες που ακολουθούν αναφέρονται στοιχεία αναφορικά με την εμπλοκή του οργανωμένου εγκλήματος σε συγκεκριμένες μορφές εγκλημάτων του λευκού κολάρου σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Αρχικά, βέβαια, πρέπει να λεχθεί ότι είναι δύσκολος ο ακριβής προσδιορισμός της έκτασης που λαμβάνει το οργανωμένο έγκλημα και η εγκληματικότητα του λευκού κολάρου, όχι μόνο σε ευρωπαϊκό, αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Δεν πρέπει να λησμονείται ότι και τα 2 φαινόμενα αφορούν σε δραστηριότητες που ολοκληρώνονται υπογείως, χωρίς καμία λογοδοσία και αναφορά σε οποιαδήποτε μορφή Αρχής, κάτι που δυσχεραίνει την καταμέτρησή τους.

Πάντως, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα και αναφορικά με την περιοχή της Ευρώπης, διαπιστώθηκε ότι το οργανωμένο έγκλημα κυριαρχεί σε χώρες όπως η Βουλγαρία, η Ρουμανία, η Πολωνία και η Ιταλία. Στον αντίποδα τοποθετούνται οι σκανδιναβικές χώρες (CenterForTheStudyOfDemocracy, 2010).

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2004 μελετήθηκαν 178 υποθέσεις στην Ελλάδα όπου ενεπλάκησαν εγκληματικές οργανώσεις. Τα αδικήματα για τα οποία αποδόθηκαν κατηγορίες αφορούσαν στις παρακάτω περιπτώσεις.

Πίνακας 3.1 Δράσεις του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα το 2004

Αδίκημα	Αριθμός υποθέσεων
Παράνομη μετανάστευση	46
Εμπόριο ανθρώπων	39
Διακίνηση ναρκωτικών	28
Πλαστογραφία	13
Απάτες	12
Εμπόριο κλεμμένων αυτοκινήτων	6
Λαθρεμπόριο τσιγάρων	6
Ληστείες	6
Παραχαράξεις	5
Εκβιασμοί	5
Κλοπές	3
Παιδική πορνογραφία	3
Πνευματική ιδιοκτησία	3
Παράνομο εμπόριο πολιτιστικών προϊόντων	2
Απαγωγές	1
Σύνολο	178

Πηγή: Ελληνική Αστυνομία, 2005.

Όπως διαπιστώνεται, οι περισσότερες υποθέσεις αφορούσαν σε παράνομη μετανάστευση, σε εμπόριο ανθρώπων και σε διακίνηση ναρκωτικών. Στη συνέχεια, μελετάται συγκεκριμένα η εμπλοκή του οργανωμένου εγκλήματος σε συγκεκριμένες μορφές της εγκληματικότητας του λευκού κολάρου, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και διεθνώς.

3.3.1 Οι εγκληματικές οργανώσεις και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος

Δεδομένου ότι η οργανωμένη εγκληματική δραστηριότητα αποσκοπεί γενικά στην αποκόμιση κερδών, η ικανότητα νομιμοποίησης αυτών των χρημάτων προκειμένου να καταστεί ασαφής η προέλευσή τους και να αποφευχθεί η σύνδεσή τους με εγκληματική δραστηριότητα αποτελεί βασική μέριμνα όλων των ομάδων του οργανωμένου εγκλήματος. Αποτελεί, επίσης, μέσο μεγιστοποίησης της διάθεσης των παράνομων κερδών και μείωσης του κινδύνου έκθεσης σε υπηρεσίες επιβολής του νόμου (Irish Department of Justice and Law Reform, 2010).

Αναλυτικότερα, μια εγκληματική οργάνωση χρειάζεται μια εταιρεία που να δραστηριοποιείται νόμιμα στην αγορά, προκειμένου να την χρησιμοποιήσει για να ξεπλύνει βρώμικο χρήμα. Η εταιρεία αυτή ανήκει, συνήθως, σε πρόσωπο που συνδέεται με την εγκληματική οργάνωση, όμως, και να είναι μια ανεξάρτητη επιχείρηση. Τα κεφάλαια από παράνομες δραστηριότητες εισφέρονται στην εταιρεία και αναμιγνύονται με τα νόμιμα έσοδά της σε τακτή βάση, ενώ ο τραπεζικός λογαριασμός του συγκεκριμένου νομικού προσώπου χρησιμοποιείται στη διαδικασία ένταξης του βρώμικου χρήματος στο νόμιμο οικονομικό σύστημα. Στη συνέχεια, ο ιδιοκτήτης της εταιρείας μεταφέρει, σύμφωνα με τις οδηγίες που λαμβάνει από την εγκληματική οργάνωση, τα χρήματα σε άλλα νομικά πρόσωπα τα οποία, επίσης, εμπλέκονται στη διαδικασία του ξεπλύματος, ενώ πολύ συχνά υποχρεώνεται να πληρώνει για εικονικά αγαθά ή υπηρεσίες, να συνομολογεί δάνεια ή να συνάπτει χρέη, προκειμένου να δοθεί μια νομιμοφανής υπόσταση στα μεταφερόμενα βρώμικα κεφάλαια (Ριζάβα, 2012).

Στο πιο κάτω πίνακα περιλαμβάνονται κάποιες εκτιμήσεις που πραγματοποιήθηκαν στις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας από ποικίλους φορείς, όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αναφορικά με τον όγκο του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος στον οποίο ενεπλάκη το οργανωμένο έγκλημα.

Πίνακας 3.2. Εκτίμηση ξεπλύματος βρώμικου χρήματος από το οργανωμένο έγκλημα

Φορέας/Μελετητής	Έτος	Εκτίμηση ποσού ξεπλύματος βρώμικου χρήματος σε \$
NCIS-USA	1998	1,3 τρισεκατομμύρια
NCIS-USA	2003	2,1 τρισεκατομμύρια
Ηνωμένα Έθνη	1994-1998	700 δισεκατομμύρια έως 1 τρισεκατομμύριο
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	1996	500 δισεκατομμύρια
IlodTakats	2005	600 δισεκατομμύρια έως 1,5 τρισεκατομμύριο
The Economist	2001	600 δισεκατομμύρια
John Walker	1998	2,85 τρισεκατομμύρια

Πηγή: Schneider, 2007.

Όπως προαναφέρθηκε η ακριβής εκτίμηση του όγκου του χρήματος που ξεπλένεται, λόγω της φύσης αυτού του είδους της παραβατικότητας είναι δυσχερής και εμπεριέχει, ίσως, μεγάλα ποσοστά σφάλματος. Οι παραπάνω εκτιμήσεις, όμως, από έγκριτους φορείς μπορούν να βοηθήσουν στη διαμόρφωση μιας πιο ξεκάθαρης αντίληψης για το εν λόγω ζήτημα.

Όπως πληροφορεί ο Seymour (2008), το οργανωμένο έγκλημα χρησιμοποιεί το διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα κατά τη φάση της διαστρωμάτωσης του βρώμικου χρήματος. Η οικονομία των Η.Π.Α. επηρεάζεται από αυτό μέσω 2 οδών. Οι εγκληματίες που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό μπορούν να εκμεταλλευτούν τις αμερικανικές δομές για να ξεπλύνουν χρήματα, ενώ όσοι εργάζονται στο εσωτερικό μπορούν να ξεπλένουν τα παράνομα κέρδη τους στο εξωτερικό, προσπαθώντας να αποφύγουν την επιβολή του νόμου από τις ΗΠΑ. Μεγάλες χρηματοπιστωτικές αγορές, όπως η Νέα Υόρκη, όπου η εγκληματική δραστηριότητα είναι πιθανώς κρυμμένη μέσα σε τεράστιες νόμιμες επιχειρήσεις, χρησιμοποιούνται από εγκληματίες. Οι εγκληματίες χρησιμοποιούν τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις για τη νομιμοποίηση χρημάτων σε

υπεράκτιες περιοχές με αυστηρούς νόμους περί ιδιωτικότητας όπως ο Παναμάς, τα νησιά Κέιμαν ή η Νήσος Μαν.

Επίσης, στη περιοχή του Μεξικό πραγματοποιείται ένα μεγάλο ποσοστό του ξεπλύματος χρήματος που προέρχεται από το εμπόριο ναρκωτικών. Δισεκατομμύρια δολάρια ξεπλένονται στη χώρα από εμπόρους ναρκωτικών και τους επιχειρηματικούς τους εταίρους. Το φαινόμενο αυτό αποτελεί μια δυνητικά σοβαρή απειλή για τη δημόσια και εθνική ασφάλεια στο Μεξικό και στις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς η νεοαποκτηθείσα οικονομική ισχύς αυτών των εγκληματικών ομάδων τις καθιστά ικανές να διαμορφώνουν το πολιτικό τοπίο και να αποκτούν σημαντικές θέσεις ιδιοκτησίας σε στρατηγικές βιομηχανίες (Ferragut, 2012).

Η σικελική μαφία είναι, σαφώς, ενεργώς αναμειγμένη στο ξέπλυμα χρημάτων ενώ. Χρησιμοποιεί το πλήθος των φαινομενικά νόμιμων επιχειρήσεων τις οποίες ελέγχει για να λειτουργούν ως προμετωπίδες εντός των οποίων ξεπλένονται χρήματα. Η εν λόγω οργάνωση φαίνεται ότι προτιμά να επενδύει σε επιχειρήσεις σε ολόκληρη τη Δυτική Ευρώπη και ιδιαίτερα σε κατασκευαστικές εταιρείες που υποχρεούνται να αγοράζουν είδη και υπηρεσίες που ελέγχονται από τη μαφία. Το ασιατικό ξέπλυμα χρημάτων, από την άλλη, ελέγχεται από πρόσωπα κινεζικής εθνικότητας ενώ οι Αφρικανοί και οι Λατινοαμερικανοί κυριαρχούν στις περιοχές τους. Καμία όμως από αυτές τις ομάδες δεν σέβεται τα εθνικά σύνορα, όπως αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι οι κολομβιανές ομάδες έχουν εγκαταστήσει συνδέσμους τόσο στην Πολωνία όσο και στην Ουγγαρία (Νικολακόπουλος, 1998).

Η οργάνωση του ρωσικού εγκλήματος διαρθρώνεται σε τρία επίπεδα. Το πρώτο περιλαμβάνει τη βίαιη εγκληματικότητα, τις συγκρούσεις στους δρόμους και τον γκαγκστερισμό. Σε αυτό το επίπεδο υπάρχει χαλαρή μορφή οργάνωσης, αν και φαίνεται ότι οι ομάδες είναι πάρα πολλές. Το δεύτερο επίπεδο αποτελείται από καλύτερα οργανωμένες ομάδες που χρησιμοποιούν τη διαφθορά ως μέσον για να επεκτείνουν τις επιχειρήσεις τους στις διάφορες περιοχές. Η ρωσική αστυνομία εκτιμά ότι οι συμμορίες δίνουν 30%-50% των εισοδημάτων τους σε δωροδοκίες δημόσιων λειτουργών. Το τρίτο επίπεδο είναι ένα δίκτυο επιχειρηματιών που έχουν διασυνδέσεις με πρώην στελέχη του κομμουνιστικού κόμματος και με διεφθαρμένους κρατικούς λειτουργούς. Σε μερικές περιπτώσεις αυτοί οι επιχειρηματίες του οργανωμένου εγκλήματος είναι πρώην κρατούμενοι φυλακών που ξεκίνησαν από εκεί την

εγκληματική καριέρα τους ή ενεπλάκησαν σε κλοπές, ληστείες ή εκβιασμούς, και στη συνέχεια προήχθησαν στα ανώτερα κλιμάκια του οργανωμένου εγκλήματος (Λαμπροπούλου, 2000).

Η ρωσική μαφία φαίνεται ότι αξιοποιεί το βρετανικό τραπεζικό σύστημα για να ξεπλένει βρώμικο χρήμα. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία που διέρρευσαν στον βρετανικό Τύπο, φαίνεται, ότι στη χώρα, μεταξύ του 2010 και του 2014, μεταφέρθηκαν από την Ρωσία κεφάλαια ύψους 20 δισεκατομμυρίων δολαρίων, ενώ ερευνητές υποστηρίζουν ότι το ποσό αυτό μπορεί να ανέρχεται στα 80 εκατομμύρια. Εκτιμάται, ακόμα, ότι στο ζήτημα εμπλέκονται πάνω από 500 άτομα στα οποία περιλαμβάνονται αξιωματούχοι, τραπεζίτες από την Μόσχα, καθώς και σύνδεσμοι της οργάνωσης KGB. Αναφέρεται, ακόμα, ότι εμπλέκεται και εξάδελφος του ρώσου προέδρου Πούτιν ο οποίος κατείχε σημαντική θέση σε ρωσική τράπεζα και συμμετείχε στην απάτη. Οι εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στο Ηνωμένο Βασίλειο διαδραμάτισαν εξέχοντα ρόλο σε αυτό το εκτεταμένο δίκτυο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι πραγματικοί ιδιοκτήτες των περισσότερων επιχειρήσεων που χρησιμοποιήθηκαν στις όλες ενέργειες παραμένουν μυστικοί, ωστόσο, λόγω της ανωνυμίας που παρέχουν οι αμφιλεγόμενοι νόμοι για της υπεράκτιες επιχειρήσεις. Τα έγγραφα περιλαμβάνουν λεπτομέρειες για περίπου 70.000 τραπεζικές συναλλαγές, συμπεριλαμβανομένων 1.920 που διήλθαν από βρετανικές τράπεζες και 373 μέσω τραπεζών των ΗΠΑ. Στις ΗΠΑ, οι μεγάλες τράπεζες επεξεργάστηκαν περισσότερα από 63,7 εκατομμύρια δολάρια και περιλαμβάνουν τη Citibank και την Bank of America (Harding, Hopkins&Barr, 2017).

Στο τέλος του 2015, στην Ιταλία, πραγματοποιήθηκαν 28 συλλήψεις μελών της ναπολιτάνικης μαφίας. Συγκεκριμένα, επρόκειτο για ιθύνοντες της τοπικής αυτοδιοίκησης και επιχειρηματίες της ευρύτερης περιοχής της πόλης Καζέρτα, βόρεια της Νάπολης, οι οποίοι είχαν αναπτύξει οργανωμένο δίκτυο για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος της οργάνωσης. Μεταξύ των άλλων, κατασχέθηκε ένα εμπορικό κέντρο, αξίας 60 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο φέρεται να οικοδομήθηκε χάρη σε παράνομες εργολαβίες που είχε εξασφαλίσει η μαφιόζικη οικογένεια των Καζαλέζι. Τα τελευταία είκοσι χρόνια είχαν πραγματοποιηθεί τέσσερις αλληπάλληλες επεκτάσεις των υποδομών του. Οι εισαγγελείς εξέδωσαν, επίσης, ένταλμα σύλληψης σε βάρος του δημάρχου της περιοχής Τρέντολα Ντουτσέντα, ο οποίος ήταν φυγόδικος (Τα Νέα, 2015).

Στο πιο κάτω πίνακα επιμερίζονται οι παραβατικές δραστηριότητες των εγκληματικών ομάδων της κεντρικής Ευρώπης που κατέληξαν σε ξέπλυμα βρώμικου χρήματος για τη περίοδο 2000-2004. Κάθε τομέας αναφέρεται με το ποσοστό συμμετοχής των οργανώσεων στο σύνολο της εγκληματικότητας που διαπράχθηκε σε, ενώ αναφέρονται και οι συγκεκριμένες μορφές με την οποία εκδηλώθηκε.

Πίνακας 3.3. Δράσεις του οργανωμένου εγκλήματος που οδήγησαν σε ξέπλυμα βρώμικου χρήματος στην κεντρική Ευρώπη το διάστημα 2000-2004

Τομέας	Ποσοστό	Μορφές εκδήλωσης
Ναρκωτικά	30%	<ul style="list-style-type: none"> • Εγκληματικότητα σχετιζόμενη με ναρκωτικά • Εμπόριο ναρκωτικών
Ιδιοκτησία	15%	<ul style="list-style-type: none"> • Κλοπές • Παράνομη μετακίνηση οχημάτων • Διαρρήξεις
Οικονομία	20%	<ul style="list-style-type: none"> • Επενδυτικές απάτες • Απάτες με επιδοτήσεις • Απάτες με πληρωμές
Βία	5%	<ul style="list-style-type: none"> • Ένοπλες ληστείες • Προστασία • Απαγωγές
Νυχτερινή ζωή	10%	<ul style="list-style-type: none"> • Πορνεία • Παράνομος τζόγος • Εμπόριο ανθρώπων
Όπλα	20%	<ul style="list-style-type: none"> • Πυρηνικά όπλα • Διάσπαση εμπάργκο

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από Schneider, 2007.

Όπως καταδεικνύεται, το οργανωμένο έγκλημα ενεπλάκη σε μια ευρεία ποικιλία δραστηριοτήτων που κατέληξαν σε ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Τα ναρκωτικά φαίνεται ότι απορρόφησαν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των εγκληματικών οργανώσεων, ενώ ανάλογα ποσοστά κυμάνθηκαν στα εγκλήματα στην οικονομία και αυτά που σχετίζονται με τα όπλα.

Στις επόμενες ενότητες σχολιάζονται περαιτέρω μερικά από τα παραπάνω εγκλήματα στα οποία διαρκώς εμπλέκονται εκτενώς οι εγκληματικές οργανώσεις.

3.3.2 Οι εγκληματικές οργανώσεις και το εμπόριο ναρκωτικών

Το εμπόριο ναρκωτικών και το οργανωμένο έγκλημα δεν έχουν μόνο διεθνή χαρακτήρα, αλλά είναι και εκπληκτικά επικερδή. Η διακίνηση ναρκωτικών είναι από τη φύση της παγκόσμιο φαινόμενο που απαιτεί διεθνή διακίνηση προϊόντων από τις παράγουσες χώρες προς τις χώρες με τους περισσότερους χρήστες. Για παράδειγμα, η κοκαΐνη που παράγεται, κυρίως, στην Νότια Αμερική πρέπει να σταλεί μέσω των χωρών- ενδιάμεσων σταθμών της Καραϊβικής και της Κεντρικής Αμερικής για να φθάσει στην κυριότερη αγορά της που είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες (Gilmore, 1999).

Η διακίνηση ναρκωτικών αποτελεί την πλέον κερδοφόρα δραστηριότητα του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς αντιστοιχεί στο 20% των εσόδων του οργανωμένου εγκλήματος και το 0,4% έως 0,6% του παγκόσμιου ΑΕΠ (iefimerida, 2011).

Η εμπορία ναρκωτικών ουσιών αποτελεί μια εγκληματική εμπορική δραστηριότητα άρτια οργανωμένη, που περιλαμβάνει τους τομείς της εισαγωγής, της διάθεσης αλλά και της παραγωγής ναρκωτικών. Η τεχνολογία αποτελεί τον παράγοντα κλειδί, καθώς κατά το στάδιο της παραγωγής χρησιμοποιείται ειδικός εξοπλισμός ενώ και στα επόμενα στάδια της διακίνησης και της διάθεσης των ναρκωτικών ουσιών, η ανώνυμη διαδικτυακή επικοινωνία και οι ηλεκτρονικές διαπραβεζικές συναλλαγές διευκολύνουν σημαντικά την επίτευξη συμφωνιών δημιουργώντας, ταυτόχρονα, σοβαρά προσκόμματα στις διωκτικές αρχές. Στην Ευρώπη, η παραγωγή και διακίνηση ναρκωτικών ουσιών διεξάγεται, κατεξοχήν, από εγχώριες εγκληματικές οργανώσεις. Κατά το έτος 1998, λόγω χάρη, το 40% των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων στη

Γερμανία, το 72% στην Αγγλία και το 59% στην Ισπανία είχαν ως κύρια δραστηριότητα την εμπορία ναρκωτικών (Ριζάβα, 2012).

Το εμπόριο ναρκωτικών είναι το βασικό πεδίο δράσης του οργανωμένου εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση με ετήσιο τζίρο 27,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Το 60% των παράνομων δραστηριοτήτων συγκεντρώνεται σε συγκεκριμένες περιοχές της Φινλανδίας, της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Βρετανίας και της Ολλανδίας, με τον συνολικό ετήσιο τζίρο των χωρών αυτών στα 64 δισεκατομμύρια ευρώ (Η Καθημερινή, 2015).

Η Ολλανδία, είναι το μεγαλύτερο κέντρο διανομής στην Ευρώπη τόσο για την κοκαΐνη, που προέρχεται από τη Νότια Αμερική, μέσω της Ισπανίας και της Δυτικής Αφρικής, όσο και για την ηρωίνη, που προέρχεται από το Αφγανιστάν, κυρίως μέσω της Τουρκίας. Μαζί με το Βέλγιο, η Ολλανδία είναι επίσης η μεγαλύτερος παραγωγός χώρα σε χάπια ecstasy στον κόσμο, αν και η παραγωγή στην Ανατολική Ευρώπη αυξάνεται. Το Μαρόκο είναι ο κύριος προμηθευτής κάνναβης (Irish Department of Justice and Law Reform, 2010).

Στην Ελλάδα, το εμπόριο ναρκωτικών είναι διαχρονικά ένα σημαίνων πρόβλημα. Υπολογίζεται ότι το 2001 το 90% του όγκου της ηρωίνης που διακινούνταν στη χώρα, βρισκόταν υπό των έλεγχο τούρκικων και αλβανικών εγκληματικών οργανώσεων. Μια δεκαετία αργότερα το ποσοστό αυτό υπολογιζόταν σε 97% (Michaletos, 2011).

Η Αλβανία αποτελεί χώρο συγκέντρωσης της ηρωίνης, η οποία, στη συνέχεια, μεταφέρεται από τις αλβανικές εγκληματικές ομάδες, προς διάφορες κατευθύνσεις, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας. Οι αλβανικές εγκληματικές ομάδες έχουν αναλάβει την οργάνωση της προμήθειας, της μεταφοράς, της προώθησης, ακόμα και της πώλησης στις χώρες προορισμού της Δυτικής Ευρώπης, κάνοντας χρήση εγχώριων εγκληματικών ομάδων (CNNGreece, 2017). Οι εγκληματικές ομάδες εκπαιδεύονται και υποστηρίζονται από πρώην μέλη της μυστικής αστυνομίας της Αλβανίας. Όταν η αστυνομία διαλύθηκε, όσοι υπηρετούσαν έμειναν άνεργοι, γι' αυτό προσέφεραν και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε όποιον μπορεί να πληρώσει, κάτι που δικαιολογεί τον στρατιωτικό χαρακτήρα των επιχειρήσεων των αλβανικών ομάδων. Επίσης, από αστυνομικές αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκφράζεται ανησυχία για το κατά πόσον εμπλέκεται και η κρατική υπηρεσία πληροφοριών στο οργανωμένο έγκλημα και ιδίως στο λαθρεμπόριο όπλων και ναρκωτικών. Παρ' ότι υπάρχουν μεγάλες πιθανότητες,

όμως, δεν υπάρχουν ισχυρές αποδείξεις (Λαμπροπούλου, 2000). Η εμπλοκή ημεδαπών είναι σημαντική, όσον αφορά τη νόθευση της ηρωίνης. Μετά τις αλβανικές εγκληματικές ομάδες ακολουθούν οι αφγανικές και οι πακιστανικές. Από την άλλη, οι τουρκικές εγκληματικές οργανώσεις είναι αυτές, που ελέγχουν το μεγάλο μέρος του εμπορίου ηρωίνης στην Ευρώπη (CNNGreece, 2017).

Κατά τα τελευταία χρόνια, έχει παρατηρηθεί μεγάλη αύξηση της διακινούμενης ποσότητας ναρκωτικών μέσω της Ελλάδας, η οποία αποδίδεται στις δραστηριότητες των αλβανικών και των ρωσικών ομάδων, καθώς επίσης και στην αύξηση της εγχώριας κατανάλωσης. Η αύξηση της διακινούμενης ποσότητας υποδηλώνεται από τις ποσότητες κατασχεθέντων ναρκωτικών, χωρίς να αποκλείεται να οφείλεται και στη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των διωκτικών αρχών, την καλύτερη πληροφόρησή τους και άλλους παράγοντες. ενδεικτικά αναφέρεται ότι ενώ το 1990 κατασχέθηκαν από την αστυνομία και τις τελωνειακές αρχές 51,7 κιλά ηρωίνης και 33,4 κιλά κοκαΐνης, το 1997 κατασχέθηκαν 146,9 κιλά ηρωίνης και 16,4 κιλά κοκαΐνης και το 1998 186 κιλά ηρωίνης και 283 κιλά κοκαΐνης. Οι δράστες που ενεπλάκησαν σε αυτές τις υποθέσεις ήταν έλληνες υπήκοοι, υπήκοοι της πρώην Γιουγκοσλαβίας, της Τουρκίας, της Αλβανίας, της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας, της Ουγγαρίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Τα αδικήματα είχαν διασυνοριακό χαρακτήρα και έλαβαν χώρα στην Ελλάδα, στη Ρουμανία, στην Τουρκία, στη Βουλγαρία και στην Ουγγαρία (Λαμπροπούλου, 2000).

Αναλυτικότερα και σύμφωνα με το Συντονιστικό Όργανο Δίωξης Ναρκωτικών, κυρίαρχο ρόλο στη διακίνηση της ηρωίνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελούν οι εξής εγκληματικές οργανώσεις (CNNGreece, 2017):

Τουρκικές: Ελέγχουν τις οδούς διακίνησης, μέσω της Τουρκίας και υποστηρίζονται από ένα τεράστιο δίκτυο επαφών κρατών, ιδίως εκείνων με μεγάλες κοινότητες της τουρκικής διασποράς. Οι συγκεκριμένες οργανώσεις συνεργάζονται με ιρανικές ομάδες, αλλά και με άλλες που εδρεύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και με ορισμένες που δραστηριοποιούνται κατά μήκος των οδών διακίνησης.

Τουρκικές κουρδικής προέλευσης: Κυριαρχούν κατά μήκος της διαδρομής της Μαύρης Θάλασσας, χρησιμοποιώντας κυρίως φορτηγά οχήματα που ταξιδεύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω Γεωργίας, Μολδαβίας ή Ουκρανίας και εισέρχονται στην Ευρώπη, μέσω Βουλγαρίας, Ρουμανίας και Πολωνίας.

Αλβανικές: Εμπλέκονται σε μεγάλο βαθμό στη διακίνηση ηρωίνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω της περιοχής των Βαλκανίων, συνεργαζόμενες με τις τουρκικές και πακιστανικές εγκληματικές ομάδες.

Βουλγαρικές: Χρησιμοποιούνται για τη διευκόλυνση στη διακίνηση της ηρωίνης, μέσω της Βουλγαρίας, προς τις αγορές προορισμού.

Γεωργιανές: μέσω της Μαύρης Θάλασσας.

Η ιταλική εγκληματική οργάνωση Ντραγκέτα εικάζεται ότι ελέγχει το 40% του παγκοσμίου εμπορίου κοκαΐνης και ότι η ομάδα είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας κοκαΐνης στην Ευρώπη. Ταυτόχρονα φαίνεται ότι εμπλέκεται σημαντικά στις οικονομίες της Ιταλίας, της Γερμανίας και άλλων ευρωπαϊκών χωρών όπου η οργάνωση ξεπλένει βρώμικο χρήμα που προέρχεται από το εμπόριο ναρκωτικών. Η Ολλανδία και ειδικότερα το Ρότερνταμ είναι η βασική πύλη εισόδου για το εμπόριο των ναρκωτικών που πραγματοποιεί η εγκληματική οργάνωση. Μάλιστα, σύμφωνα με τα στοιχεία των ιταλικών αρχών η Ντραγκέτα χρησιμοποιεί την Ολλανδία για να διεκπεραιώνει τις δουλειές της ήδη από τη δεκαετία του 1980 (Η Καθημερινή, 2017).

Οι εγκληματικές οργανώσεις του Μεξικό αποκομίζουν τον μεγαλύτερο όγκο κερδών από το εμπόριο ναρκωτικών ουσιών στις Η.Π.Α. Η μεγάλη ζήτηση από την μεριά των Η.Π.Α. είναι το κύριο κίνητρο δράσης των μεξικάνικων καρτέλ ναρκωτικών. Σύμφωνα με αξιωματούχους των Η.Π.Α. υπολογίζεται ότι η αγορά των ναρκωτικών στη χώρα αποτιμάται σε 64 δισεκατομμύρια δολάρια, κατά τις 2 τελευταίες δεκαετίες (Ferragut, 2012). Πληροφοριακά αναφέρεται ότι το Καρτέλ Σιναλόα είναι το μεγαλύτερο καρτέλ ναρκωτικών του Μεξικού, που μεσολαβεί ανάμεσα στην παραγωγή της Νότιας Αμερικής και την κατανάλωση της Βόρειας. Λειτουργεί περισσότερο σαν μια συνομοσπονδία ομάδων που συνδέονται με δεσμούς αίματος, λόγω συγγένειας ή γάμων. Αυτό που κάνει την οργάνωση τόσο επιτυχημένη είναι η ευελιξία της, καθώς παρά τις απώλειες έχει τα τελευταία χρόνια συνεχίζει ακάθεκτη το εγκληματικό της έργο (Insider, 2017).

Η ρωσική μαφία ασχολείται ιδιαίτερα με τη διακίνηση ηρωίνης που προέρχεται από το Αφγανιστάν. Η οργάνωση Solntsevskaya Bratva συνιστά τη μεγαλύτερη αδελφότητα της ρωσικής Μαφίας, με έδρα τη Μόσχα., ενώ αποτελείται από 10 ημιαυτόνομες ομάδες που δρουν σχεδόν ανεξάρτητα. Τα έσοδά τους, ωστόσο, τηρούνται σε κοινό

ταμείο που επιβλέπεται από 12μελές συμβούλιο, το οποίο συνέρχεται τακτικά σε διαφορετικά μέρη του κόσμου. Τα μέλη της υπολογίζεται ότι ξεπερνούν τα 9.000 και η ειδικότητά της είναι το εμπόριο ναρκωτικών και το trafficking. Η ιαπωνική οργάνωση Yamaguchi-gumi είναι, επίσης, από τις μεγαλύτερες οργανώσεις του κόσμου με βασική πηγή εσόδων το εμπόριο ναρκωτικών, ακολουθούμενο από τον τζόγο, τον εκβιασμό και την επίλυση διαφορών (Insider, 2017).

Το λαθρεμπόριο ναρκωτικών παραμένει ένας από τους βασικούς τομείς δράσης του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος ακόμη και σε χώρες- πρότυπα του αναπτυγμένου κόσμου, όπως ο Καναδάς, όπου στην πολιτεία της Βρετανικής Κολομβίας η παραγωγή και εμπορία κάνναβης αγγίζει το 5% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Η καναδική παραγωγή διοχετεύεται κυρίως στις ΗΠΑ, όπου η κατασταλτική απέναντι στα ναρκωτικά και η συχνά ρατσιστική στάση των υπηρεσιών επιβολής του νόμου διατηρούν, ουσιαστικά, το έγκλημα (Glenny, 2009).

3.3.3 Οι εγκληματικές οργανώσεις και το εμπόριο όπλων

Η παράνομη διακίνηση όπλων, καθώς και πυρομαχικών και εκρηκτικών υλών, αποτελεί μία εγκληματική δραστηριότητα, η οποία, ως επί το πλείστον, εμφανίζεται δευτερογενώς και συνδέεται, υπό τη μορφή της διευκόλυνσης, με λοιπές μορφές εγκληματικής δραστηριότητας, όπως τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, οι εκβιασμοί, οι ανθρωποκτονίες, η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών, η παράνομη διακίνηση μεταναστών, η εμπορία ανθρώπων και λοιπές. Η χρήση πυροβόλων όπλων συνδέεται άμεσα με μια σειρά σοβαρών αδικημάτων όπως οι ανθρωποκτονίες, σωματικές βλάβες, ληστείες, εκβιάσεις κλπ. (Ελληνική Αστυνομία, 2016).

Οι περισσότερες εγκληματικές ομάδες εμπλέκονται στο παράνομο εμπόριο όπλων μέσω κάποιας άλλης εγκληματικής δράσης η οποία μπορεί να παράσχει τις διασυνδέσεις, τη γνώση και τις δομές που σχετίζονται με την κλοπή όπλων. Στην Ευρώπη, οι εγκληματίες που εμπλέκονται στο παράνομο εμπόριο όπλων προέρχονται, κυρίως, από τα δυτικά Βαλκάνια, καθώς και από χώρες της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Τα δε όπλα που εμπορεύονται προέρχονται από (Europol, 2017):

- Την επανενεργοποίηση εξουδετερωμένων όπλων.
- Κλοπές και ληστείες.

- Την υπεξαίρεση όπλων που βρίσκονται σε νόμιμη κατοχή.
- Τη πώληση νόμιμων όπλων σε παράνομες αγορές.
- Την επανενεργοποίηση στρατιωτικών ή αστυνομικών πυροβόλων όπλων που έχουν τεθεί εκτός λειτουργίας.
- Τη μεταποίηση αεροβόλων όπλων.

Υπολογίζεται ότι περίπου 20.000 όπλα μεταφέρονται λαθραία από τις ΗΠΑ στο Μεξικό, κάθε χρόνο, ενώ η αξία τους αποτιμάται σε 20 εκατομμύρια δολάρια. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο κατά τη περίοδο 2007-2008 διακινήθηκαν τουλάχιστον 40.000 καλάζνικοφ, αξίας 33 εκατομμυρίων δολαρίων, στην Ανατολική Ευρώπη (Euro2day, 2013).

Το εμπόριο όπλων παραμένει σημαντική παράμετρος του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα και ακολουθεί παράλληλους δρόμους με τα ναρκωτικά. Η χώρα χρησιμοποιείται ως διαμετακομιστικό κέντρο, καθώς οι έμποροι εκμεταλλεύονται κυρίως την Κρήτη, νησί στο οποίο διακινούνται παραδοσιακά σημαντικές ποσότητες οπλισμού για εσωτερική κατανάλωση. Σύμφωνα με στοιχεία που έχουν περιέλθει στις διωκτικές αρχές, μέσω της Κρήτης διοχετεύονται ποσότητες όπλων στη Μέση Ανατολή και στην Ευρώπη. Όπλα εισάγονται στην Κρήτη από την Ιταλία, τη Γερμανία, την Αμερική, τη Δημοκρατία της Τσεχίας, τη Γαλλία, τη Λιβύη και το Ισραήλ. Διαπιστώνεται ότι τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί η αγορά όπλων λόγω του αυξανόμενου φόβου του εγκλήματος, αλλά και της εμφάνισης νέων εμπόρων. Είναι ενδιαφέρον ότι σημαντικό τμήμα αυτών των όπλων προέρχεται από την Αλβανία, ιδιαίτερα μετά την έκρηξη βίας στη χώρα αυτή και τη λεηλάτηση στρατοπέδων. Υπολογίζεται ότι στις αρχές του 2000 είχαν διακινηθεί στην Ελλάδα περισσότερα από 150.000 όπλα και εκατομμύρια σφαίρες από αλβανικές ομάδες. Τα όπλα που κυκλοφορούν παράνομα θεωρείται ότι χρησιμοποιούνται μεταξύ των άλλων σε ένοπλες ληστείες από ξένους και έλληνες εγκληματίες για τις παράνομες δραστηριότητές τους (Λαμπροπούλου, 2000).

Το 2011, οι ελληνικές αρχές εκτιμούσαν ότι στη χώρα υπήρχαν 1,5 εκατομμύριο όπλα εκ των οποίων μόνο τα 300.000 ήταν στη κατοχή ατόμων που διέθεταν άδειες οπλοκατοχής. Αυτό υποδηλώνει ότι τα υπόλοιπα διακινούνταν παράνομα. Η ελληνική αστυνομία εκτιμά, επίσης, ότι στην Ελλάδα εμπλέκονται στο παράνομο εμπόριο όπλων, περίπου, 300 εγκληματικές οργανώσεις, όπου εμπλέκονται αλβανοί και

εγκληματίες προερχόμενοι από την Μέση Ανατολή, οι οποίοι εισάγουν τα όπλα από τα αλβανικά σύνορα και την Κρήτη, αντίστοιχα (Michaletos, 2011).

Βέβαια, οι εγκληματικές οργανώσεις είναι υπεύθυνες για την παράνομη εισροή όπλων και σε λοιπές χώρες της Ευρώπης, όπως αναφέρεται στον πιο κάτω πίνακα για το έτος 2016.

Πίνακας 3.4. Κατοχή όπλων σε ευρωπαϊκές χώρες το 2016

Χώρα	Καταγεγραμμένα όπλα	Μη καταγεγραμμένα όπλα	Σύνολο όπλων
Αλβανία	70.000	200.000-210.000	270.000-280.000
Βοσνία Ερζεγοβίνη	350.000	150.000-750.000	500.000- 1.100.000
Κόσσοβο	30.000-70.000	260.000	290.000-330.000
Κροατία	370.000-380.000	150.000-600.000	520.000-980.000
Μαυροβούνιο	90.000-100.000	40.000-90.000	130.000-190.000
ΠΓΔΜ	160.000	160.000-450.000	320.000-610.000
Σερβία	1.100.000- 1.190.000	500.000-1.500.000	1.600.000- 2.690.000
Σύνολα	2.170.000- 2.320.000	1.460.000- 3.860.000	3.630.000- 6.180.000

Πηγή: Βαβίκης, 2016.

Όπως καταδεικνύεται, τα μη καταγεγραμμένα όπλα είναι πολυάριθμα σε όλες τις αναφερόμενες χώρες της ανατολικής Ευρώπης, ενώ στη Σερβία φαίνεται ότι διακινείται παράνομα ο μεγαλύτερος όγκος όπλων. Χαρακτηριστικό είναι, επίσης, το γεγονός ότι μόνο στις μελετώμενες χώρες εκτιμάται ότι τα παράνομα όπλα υπολογίζονται από 1.460.000 έως 3.860.000.

3.3.4 Οι εγκληματικές οργανώσεις και τα παράνομα τυχερά παιχνίδια

Κατά τα τελευταία 30 χρόνια, τα τυχερά παιχνίδια στις περισσότερες δυτικές χώρες έχουν αποκτήσει έναν νέο χαρακτήρα, που τείνει περισσότερο προς την νομιμοποίηση, παρά προς την απαγόρευση. Το βασικό σκεπτικό πίσω από την νομιμοποίηση των τυχερών παιχνιδιών συνίσταται στη μείωση του παράνομου τζόγου και την εκτροπή των εσόδων από τα παράνομα τυχερά παιχνίδια στα δημόσια ταμεία. Έτσι, με τη δημιουργία νόμιμων πλαισίων για τα τυχερά παιχνίδια, θεωρητικά, ο παράνομος τζόγος θα πρέπει να μειωθεί, επειδή οι παίκτες δεν θα έχουν κίνητρα να προσφύγουν σε παράνομες μορφές τυχερών παιχνιδιών. Ωστόσο, αυτή η σχέση μπορεί να μην είναι τόσο απλή όσο, αρχικώς, φαίνεται, καθώς υπάρχουν πολλοί παράγοντες που ένα άτομο θα μπορούσε να εξετάσει κατά την απόφαση του για το εάν θα εισέλθει σε νόμιμες ή παράνομες διαδικασίες που αφορούν στα τυχερά παιχνίδια.. Ο πιο προφανής λόγος για την εμπλοκή σε ένα νόμιμο τυχερό παιχνίδι, σαφώς, είναι η νομιμότητά του, καθώς και το γεγονός ότι ο παίκτης μπορεί να έχει κάποια διαβεβαίωση ότι τα παιχνίδια είναι δίκαια και ότι οι αναγραφόμενες αποδόσεις είναι ακριβείς. Ωστόσο, ο παράνομος τζόγος εξακολουθεί να έχει την ευκαιρία ύπαρξης, εφόσον μπορεί να προσφέρει χαρακτηριστικά τα οποία το νόμιμο παιχνίδι δεν έχει. Για κάποιον, οι υψηλότερες αποδόσεις των παράνομων παιχνιδιών είναι ένα σαφές κίνητρο. Επίσης, στα παράνομα παιχνίδια δίνεται η δυνατότητα πίστωσης, ενώ μπορεί να διαρκούν περισσότερο από ότι σε νόμιμα πλαίσια. Επιπρόσθετα, ο παράνομος τζόγος εκτείνεται και σε μορφές που δεν αναγνωρίζονται νομικά όπως τα στοιχήματα σε μεμονωμένους αθλητικούς αγώνες πάλης, σε αγώνες ζώων και λοιπά. Ακόμα, ο παράνομος τζόγος μπορεί να προσφέρει πρόσθετες υπηρεσίες, σχετιζόμενες με πορνεία και ναρκωτικά, μεταξύ άλλων, που δεν είναι άμεσα διαθέσιμες στους νόμιμους χώρους (Arthur, 2007).

Σε πολλές περιοχές, τα τυχερά παιχνίδια είναι νόμιμα. Συχνά, επίσης, δεν υπόκεινται σε τόσο αυστηρούς ελέγχους, όπως λόγου χάρη οι τραπεζικές υπηρεσίες. Το ευρύ κοινό, πιθανόν, να μην έχει αντιληφθεί πλήρως ότι πολλά σύγχρονα καζίνο παρέχουν στους πελάτες τους ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών τραπεζικού τύπου. Σε αυτές περιλαμβάνονται η έκδοση και η ρευστοποίηση επιταγών, η ανταλλαγή ξένου συναλλάγματος, η ενοικίαση θυρίδων θησαυροφυλακίου και οι διεθνείς ηλεκτρονικές μεταβιβάσεις χρηματικών ποσών. Επιπλέον, ο κλάδος των τυχερών παιχνιδιών είναι μεγάλης έντασης μετρητών χρημάτων και, συνεπώς, παρέχει έναν ασυνήθιστο βαθμό

ανωνυμίας σε κάποιο άτομο που εμπλέκεται στη φάση της τοποθέτησης μιας διαδικασίας ξεπλύματος βρώμικου χρήματος (Gilmore, 1999).

Τα τυχερά παιχνίδια είναι ένα παράδειγμα επιχείρησης που διοικείται και ρυθμίζεται από εγκληματίες, με σκοπό να κερδίσουν σημαντικά κέρδη. Τα τυχερά παιχνίδια εμφανίζονται συνήθως με τη μορφή της ρουλέτας, των ζαριών, των διαφόρων παιχνιδιών με κάρτες, και, ίσως πιο συχνά, με τη μορφή στοιχημάτων σε ιπποδρομίες (Taylor&Kazmers, 2004).

Ο τζόγος, συχνά, αναφέρεται χαρακτηριστικά ως το «θησαυροφυλάκιο του υποκόσμου», καθώς οι εγκληματικές οργανώσεις συντηρούνται, σε πολύ μεγάλο ποσοστό, από τα κεφάλαια που προέρχονται από αυτό. Δεν πρέπει να λησμονείται ότι τα κέρδη από τα τυχερά παιχνίδια τροφοδοτούν λοιπές δραστηριότητες όπως η παραγωγή και διακίνηση ναρκωτικών, η συντήρηση οίκων ανοχής και άλλες πολυάριθμες δραστηριότητες που ελέγχονται από τον υπόκοσμο. Ο παράνομος τζόγος, συνήθως, αποτελεί μονοπωλιακή επένδυση για τις εγκληματικές οργανώσεις που ελέγχουν συγκεκριμένες περιοχές. Σε περιπτώσεις, μάλιστα, που κάποιες οργανώσεις επιχειρούν να επεκταθούν σε περιοχές πέραν της δικαιοδοσίας τους- όπως οι ίδιες άτυπα τις έχουν διαχωρίσει- αυτό συνιστά αιτία δολοφονικών ενεργειών μεταξύ των εμπλεκόμενων οργανώσεων (Plosoowe, 1963).

Τα τυχερά παιχνίδια και οι παράνομες δραστηριότητες που σχετίζονται με αυτά συνιστούν, επίσης, ένα μείζον κοινωνικό πρόβλημα με σημαντικές οικονομικές προεκτάσεις.

Ο παράνομος τζόγος μπορεί να είναι εκπληκτικά κερδοφόρος, παρά το υψηλό ρίσκο. Αυτό συμβαίνει διότι ο παράνομος και υπόγειος χαρακτήρας του δεν τον υποχρεώνει σε φορολογικές δαπάνες. Καθώς οι παραβάτες λειτουργούν εκτός νόμου, μακροχρόνια, μπορούν να αποκομίζουν τεράστια οικονομικά οφέλη. Στις Η.Π.Α., λόγω χάρη, οι λέσχες τυχερών παιχνιδιών υποχρεούνται σε φορολόγηση της τάξης του 6,75% των κερδών και συγκεκριμένα στη πολιτεία της Νεβάδα υπολογίζεται ότι τα καζίνο και άλλοι σχετικού χαρακτήρα οργανισμοί πληρώνουν ετησίως σε φόρους ποσό της τάξης των 868,6 εκατομμυρίων δολαρίων. Στην περίπτωση του παράνομου τζόγου, όμως, τα ποσά αυτά- όπως και πολλά περισσότερα παραμένουν στην κατοχή των εμπλεκόμενων και δεν εισέρχονται στη πραγματική οικονομία μέσω της φορολόγησης (Horridge, 2016).

3.3.5 Οι εγκληματικές οργανώσεις και η παραχάραξη νομισμάτων

Το αδίκημα της παραχάραξης χαρτονομισμάτων συχνά τελείται σε συνδυασμό με το αδίκημα της απάτης ή της κυκλοφορίας παραχαραγμένων χαρτονομισμάτων και επηρεάζει σημαντικά την ομαλή διεξαγωγή των οικονομικών συναλλαγών και την εμπιστοσύνη σε αυτές (Ελληνική Αστυνομία, 2016).

Στις Η.Π.Α., η πλειοψηφία των καλύτερα ποιοτικώς παραχαραγμένων χαρτονομισμάτων φαίνεται ότι προέρχεται από περιοχές όπως η Κολομβία, το Περού, το Ισραήλ, η Ρωσία και η δυτική Αφρική, περιοχές όπου ακμάζει το οργανωμένο έγκλημα. Αντίστοιχα, τα πλαστά χαρτονομίσματα του ευρώ, επίσης, παράγονται σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FATF, 2013).

Το οργανωμένο έγκλημα στο Ηνωμένο Βασίλειο παράγει μια σειρά πλαστών χαρτονομισμάτων τα οποία εκδίδονται νόμιμα από την Τράπεζα της Αγγλίας ή αφορούν στη ιρλανδική στερλίνα και το νόμισμα του ευρώ. Το 2014, τα πλαστά χαρτονομίσματα που ομοιάζαν με αυτά που εκδίδει η Τράπεζα της Αγγλίας και που βρέθηκαν σε κυκλοφορία ήταν 430.000 με αξία που υπολογίστηκε σε 8,05 εκατομμύρια σε λίρες Αγγλίας. Σε σχέση με το 2013, παρατηρήθηκε μείωση αφού κατά το εν λόγω έτος, τα πλαστά νομίσματα αριθμούνταν σε 693.000 με συνολική αξία 11,76 δισεκατομμυρίων σε λίρες Αγγλίας. Το χαρτονόμισμα το οποίο πλαστογραφήθηκε σε περισσότερα αντίτυπα ήταν αυτό των 20 λιρών που φέρει τη μορφή του Adam Smith. Η Τράπεζα της Αγγλίας κρίνει ότι σχεδόν όλα τα πλαστά χαρτονομίσματα αφαιρούνται γρήγορα από την κυκλοφορία, λόγω του γεγονότος ότι οι έμποροι πραγματοποιούν τραπεζικές συναλλαγές (National Crime Agency, n.d.).

Όπως προαναφέρθηκε, το Περού συνιστά μια από τις κυριότερες πηγές παραγωγής πλαστών δολαρίων Η.Π.Α. Το 2013, η περουβιανή αστυνομία κατέσχεσε σχεδόν 4 εκατομμύρια δολάρια σε πλαστά χαρτονομίσματα, μετά από παρακολούθηση εγκληματικής οργάνωσης που ειδικευόταν στο τομέα αυτό. Τα πλαστά χρήματα αποτιμήθηκαν σε 3,7 εκατομμύρια δολάρια κι εντοπίστηκαν σε ξενοδοχείο της Λίμα. Ο ιδιοκτήτης του ξενοδοχείου συνελήφθη στο αεροδρόμιο της πόλης, καθώς προσπαθούσε να διαφύγει από τη χώρα. Σύμφωνα με την αστυνομία, η οργάνωση χρησιμοποιούσε τις ίδιες μεθόδους με αυτές που αξιοποιούνται για το εμπόριο

ναρκωτικών, για να στείλει τα χρήματα στις Η.Π.Α. Τα πλαστά χρήματα είναι ευρέως διαδεδομένα στο Περού, όπου το δολάριο των Η.Π.Α. χρησιμοποιείται παράλληλα με το περουβιανό νόμισμα στις συναλλαγές. Σύμφωνα με την κυβέρνηση των Η.Π.Α., το Περού είναι ο κορυφαίος παραγωγός πλαστών χρημάτων παγκοσμίως. Τα τελευταία 10 χρόνια, περίπου 105 εκατομμύρια πλαστά χαρτονομίσματα έχουν εισέλθει στις Η.Π.Α. από το Περού. Ο κύριος προορισμός για πλαστά χρήματα είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά οι περιορισμοί σε ξένο νόμισμα στην Αργεντινή, τη Βενεζουέλα και τον Εκουαδόρ αυξάνουν, επίσης, τις δυνατότητες επιτυχίας παραχαρακτών (PeruvianTimes, 2013).

Το 2012, αρχές της Κολομβίας κατέσχεσαν περίπου 5,7 εκατομμύρια δολάρια σε πλαστά δολάρια στην κεντρική Κολομβία. Η κατάσχεση έλαβε χώρα στην Περέιρα, πρωτεύουσα της επαρχίας Risaralda. Τα μετρητά, τυπωμένα σε χαρτονομίσματα των 100 δολαρίων, προορίζονταν για διανομή σε πόλεις της Κολομβίας. Η Κολομβία εντάσσεται και αυτή στους κορυφαίους παραγωγούς πλαστών δολαρίων στον κόσμο, και είναι υπεύθυνη για το 43% περίπου των πλαστών χαρτονομισμάτων που κυκλοφορούν ανά τον κόσμο. Ενώ η πλαστογράφηση χαρτονομισμάτων, συνήθως, συμφέρει τις εγκληματικές οργανώσεις, οι οποίες τα χρησιμοποιούν για να χρηματοδοτούν τις δραστηριότητές τους, οι κύκλοι της πλαστογραφίας αποτελούνται από ανεξάρτητες ομάδες που διαθέτουν εμπειρογνώμονες και ειδικούς που δεν εργάζονται για μια μόνο οργάνωση. Επιπλέον, οι παραχαράκτες της Κολομβίας δεν περιορίζονται μόνο στην έκδοση αμερικανικών δολαρίων και κολομβιανών πέσος, αλλά εντοπίστηκαν στην περιοχή της Μπογκοτά κέντρα παραγωγής πλαστών λιρών Αγγλίας και ευρώ (Pachico, 2012).

Το 2013, οι ισπανικές αρχές σε συνεργασία με την Europol, αποκάλυψαν εγκληματική οργάνωση υπεύθυνη για τη διακίνηση ναρκωτικών και τη διανομή περισσότερων από 2 εκατομμυρίων πλαστών ευρώ σε 20 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, συνελήφθησαν, συνολικά, 25 άτομα από την εγκληματική ομάδα. Η εν λόγω οργάνωση βρισκόταν υπό παρακολούθηση από την ισπανική εθνική αστυνομία από το 2010, για το λαθρεμπόριο ναρκωτικών και την παραχάραξη χαρτονομισμάτων του ευρώ. Τον Ιούνιο του 2011, οι ισπανικές αρχές κατέστρεψαν το πρώτο μέρος του εγκληματικού δικτύου όταν κατέσχεσαν 1.018 τόνους κάνναβης και συνέλαβαν 11 ύποπτους. Ωστόσο, οι έρευνες συνεχίστηκαν και επικεντρώθηκαν στην παραχάραξη του ευρώ. Η Europol διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο, συντονίζοντας τις έρευνες μεταξύ των χωρών που

πλήττονται από τις δραστηριότητες των παραχαρακτών. Ο βασικός παραχάρακτης ήταν ο ιδιοκτήτης μιας εταιρίας διανομής κονσερβών, όπου βρέθηκε το παράνομο τυπογραφείο, ο οποίος χρησιμοποίησε την εταιρεία ως κάλυψη για το την κάλυψη παράνομων τυπογραφείων, όπου εκτυπώνονταν χαρτονομίσματα των 50 ευρώ. Η εγκληματική ομάδα εισήγαγε, επίσης, πλαστά τραπεζογραμμάτια 20, 50 και 100 ευρώ από συνεργάτες της στην Ιταλία για περαιτέρω διανομή σε όλη την Ευρώπη (Europol, 2013, αναφέρεται στο FATF, 2013).

Η Europol, το 2014, επίσης, αποκάλυψε ιταλική εγκληματική οργάνωση που διένειμε πλαστά χαρτονομίσματα σε όλο τον κόσμο. Η υπηρεσία εργάστηκε παράλληλα με την ιταλική αστυνομία για να αποσυναρμολογήσουν τη συμμορία με έδρα τη Νάπολη. Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν 53 συλλήψεις στο Τορίνο και τη Γένοβα στη βορειοδυτική Ιταλία, την πρωτεύουσα της Σικελίας Παλέρμο και το Avellino, την Caserta και τη Νάπολη στην περιοχή της Καμπανίας. Τα μέλη των συμμοριών κατηγορήθηκαν ότι διανέμουν πλαστά χρήματα σε παγκόσμια κλίμακα και παράγουν ψευδή τραπεζογραμμάτια. Η οργάνωση επικεντρώθηκε στην παραγωγή πλαστών χαρτονομισμάτων των 20, 50 και 100 ευρώ. Η Europol προσδιόρισε 6 ευρωπαϊκές χώρες - την Αλβανία, τη Βουλγαρία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Ρουμανία και την Ισπανία - μεταξύ εκείνων που επλήγησαν περισσότερο από τα πλαστά χρήματα της συμμορίας. Η Αλγερία, το Μαρόκο και η Τυνησία έγιναν, επίσης, θύματα της ιταλικής συμμορίας, ενώ η Σενεγάλη προσδιορίστηκε ως άλλη χώρα-στόχος (TheLocal, 2014).

Στην Ελλάδα, το 2015, εντοπίστηκαν 133 οι υποθέσεις παραχάραξης χαρτονομισμάτων, έναντι 62 του 2014. Ομοίως, αύξηση παρατηρήθηκε και στις υποθέσεις κυκλοφορίας παραχαραγμένων νομισμάτων. Το 2015 διαπιστώθηκαν μόλις 4 υποθέσεις οργανωμένων εγκληματικών ομάδων, οι οποίες αποτελούνταν συνολικά από 14 μέλη. Όλες ήταν ενώ οι χώρες προέλευσης των μελών τους ήταν η Ελλάδα, η Αλβανία, το Καμερούν, η Σομαλία, η Γκάνα, η Μολδαβία και η Ρουάντα. Η δράση τους εστιαζόταν σε τοπικό επίπεδο, ενώ βασική χώρα προμήθειας πλαστών χαρτονομισμάτων εντοπίζεται να είναι η Βουλγαρία. Η πλειοψηφία των ομάδων δραστηριοποιούνταν στην προσπάθεια διάθεσης-κυκλοφορίας των παραχαραγμένων χαρτονομισμάτων. Ωστόσο, σε 2 περιπτώσεις εντοπίστηκε, εντός διαμερισμάτων, ηλεκτρονικός εξοπλισμός παραχάραξης χαρτονομισμάτων του ευρώ (Ελληνική Αστυνομία, 2016).

3.4 Πρωτοβουλίες ενάντια στα εγκλήματα του λευκού κολάρου και τη δράση του οργανωμένου εγκλήματος

Στις υποενότητες που ακολουθούν, εντοπίζονται οι τρόποι με τους οποίους διαχρονικά και διεθνώς επιδιώκεται η καταπολέμηση τόσο των εγκλημάτων του λευκού κολάρου, όσο και της δράσης των εγκληματικών οργανώσεων. Εξ αρχής, βέβαια, πρέπει να λεχθεί ότι πρόκειται για φαινόμενα που, λόγω της φύσης τους, είναι αδύνατο να εξαλειφθούν, αλλά μπορούν, ίσως, να μετριαστούν τα σχετικά κρούσματα.

3.4.1 Δράσεις κατά των εγκλημάτων του λευκού κολάρου

Οι εγκληματολόγοι συμφωνούν, γενικά, ότι τα εγκλήματα λευκού κολάρου είναι σοβαρά και διάχυτα, ότι το οικονομικό τους κόστος επισκιάζει κατά πολύ εκείνο των κοινών εγκλημάτων και ότι συχνά εμπεριέχουν το στοιχείο της κατάχρησης της εμπιστοσύνης ανάμεσα στον εργοδότη και τον εργαζόμενο ή ανάμεσα σε μια εταιρεία και τους πελάτες της ή τους δυνητικούς πελάτες της, υπονομεύοντας έτσι την εμπιστοσύνη, που είναι γενικά απαραίτητη για το εμπόριο και τη λειτουργία της κοινωνίας (Κραμβιά- Καπαρδή&Τσολάκης, 2011).

Ως εκ τούτου, ήταν κάτι παραπάνω από αναμενόμενο να παρθούν μέτρα, και να συνεχίζονται να λαμβάνονται, για τον περιορισμένο τέτοιου είδους φαινομένων.

Η αρχική ώθηση για μια συντονισμένη διεθνή δράση με σκοπό την καταπολέμηση του βρώμικου χρήματος, λόγω χάρη, προέκυψε από την εντεινόμενη ανησυχία της παγκόσμιας κοινότητας σχετικά με τα προβλήματα που δημιουργεί η χρήση ναρκωτικών και η παράνομη διακίνησή τους. Τα θέματα αυτά, είχε προ πολλού διαπιστωθεί ότι έπρεπε να τύχουν ιδιαίτερου χειρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο. Πράγματι, οι πρώτες διεθνείς συμφωνίες που επεδίωξαν να ρυθμίσουν τα ζητήματα αυτά, όπως η Διεθνής Συνθήκη για το Όπιο του 1912 και η Συνθήκη του 1931 για τον περιορισμό της παραγωγής και τη ρύθμιση της διανομής των ναρκωτικών έγιναν προτού ιδρυθούν τα Ηνωμένα Έθνη. Από το 1945 κι έπειτα, τα Ηνωμένα Έθνη στηρίχτηκαν εκτενώς πάνω σε αυτές τις βάσεις. Οι ευρείες αρμοδιότητές τους στον τομέα αυτό δημιούργησαν τη βάση μιας σφαιρικής και πολύπλευρης στρατηγικής με

πρωτοβουλίες που συνδέονται, μεταξύ άλλων, με την αποτροπή, τη μείωση της ζήτησης, τη θεραπεία και την αποκατάσταση των παραβατών (Gilmore, 1999).

Η συζήτηση σχετικά με το πρόγραμμα δράσης για την καταπολέμηση των οικονομικών εγκλημάτων και την πολιτική της Ευρωπαϊκή Ένωσης, ακόμα, συνδέεται στενά με τη μεγαλύτερη συζήτηση σχετικά με την αναμόρφωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ένωσης και την αποστολή διάσωσης του ευρώ. Ο νομοθέτης της Ένωσης ανέκαθεν υποστήριζε ότι απαιτείται ένα σύνολο κανόνων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι, όταν υπάρχουν μέτρα για την καταπολέμηση των παρατυπιών, μια τέτοια νομοθετική παρέμβαση θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών και θα συμβάλει στη διαμόρφωση της αγοράς (Hinojosa-Martínez&Beneyto, 2015).

Η Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών του 1988 περιείχε αυστηρή υποχρέωση για κάθε συμμετέχουσα χώρα να ποινικοποιήσει ένα ευρύ κατάλογο δραστηριοτήτων που αφορούν τη διακίνηση ναρκωτικών κι έχουν σημαντικό διεθνή αντίκτυπο. Στις δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνονται η παραγωγή και η καλλιέργεια μέχρι η οργάνωση, η διαχείριση και η χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων διακίνησης. Ακόμα, η Συνθήκη αναφέρει ότι κάθε συμμετέχουσα πλευρά, στο βαθμό που αυτό δεν αντιβαίνει προς τις συνταγματικές αρχές της και τις βασικές έννοιες του νομικού συστήματός της, οφείλει να ποινικοποιεί την απόκτηση, την κατοχή ή την χρησιμοποίηση περιουσιακών στοιχείων, αν ο παραλήπτης γνωρίζει κατά την ώρα της παραλαβής ότι προέρχονται από διακίνηση ναρκωτικών (Gilmore, 1999).

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών δεν είναι ο μόνος θεσμός με παγκόσμια εμβέλεια που ενδιαφέρεται για την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και την προώθηση του εντοπισμού, της κατάσχεσης και της δήμευσης των προϊόντων εγκλήματος.

Ο Φορέας Λήψης Μέτρων Οικονομικής Φύσεως είναι ο μόνος διεθνής φορέας που εξειδικεύεται κι εστιάζει την προσοχή του στον αγώνα κατά του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Αξιοποιώντας τις βάσεις από τη Συνθήκη Ηνωμένων Εθνών του 1988 και τη Δήλωση Αρχών που πρέπει να τηρούν οι επόπτες Τραπεζών που δημοσιεύτηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1988 από την Επιτροπή της Βασιλείας σχετικά με τους Τραπεζικούς Κανονισμούς και τις Εποπτειακές Πρακτικές, ο Φορέας εστίασε τη προσοχή του σε 3 κεντρικά σημεία: στις βελτιώσεις στα εθνικά νομικά συστήματα, στην ενίσχυση του

ρόλου του χρηματοπιστωτικού συστήματος και στην ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας (Gilmore, 1999).

Όσον αφορά το φαινόμενο των λογιστικών απατών, ο Νόμος Sarbanes-Oxley του 2002 στις Η.Π.Α ενίσχυσε τις ελεγκτικές διαδικασίες. Αναλυτικότερα, ο Νόμος περιλαμβάνει ένα σύνολο μέτρων τα οποία θέτουν τις βάσεις για τη νομοθετική προσέγγιση της αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης. Τα μέτρα αυτά αφορούν, μεταξύ άλλων, τα πρότυπα λειτουργίας των εταιρικών επιτροπών ελέγχου, τις συνθήκες που διασφαλίζουν την ανεξαρτησία και την καλύτερη εποπτεία των ελεγκτών, την πιστοποίηση της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων από τα ανώτατα διευθυντικά στελέχη των εταιριών, την απαγόρευση της χορήγησης εταιρικών δανείων σε διευθυντές και ανώτατα στελέχη, και τις προϋποθέσεις που θα εξασφαλίσουν βελτίωση της εταιρικής χρηματοοικονομικής λογιστικής και αύξηση των γνωστοποιήσεων της εταιρίας, όσον αφορά την οικονομική της κατάσταση (Oltsheten&Σούγιαννης, 2004).

Όπως αναφέρει και ο Ιατρίδης (2008, αναφέρεται στους Βελέντζα, Κάρταλη & Μπρόνη, 2012) ο Νόμος Sarbanes- Oxley δίνει ιδιαίτερη βάση στο πληροφοριακό περιεχόμενο των δημοσιευόμενων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων και της ενημέρωσης των επενδυτών, αναφορικά με την αποδοτικότητα και τις προοπτικές των επιχειρήσεων.

Ο Νόμος Sarbanes- Oxley επηρέασε τις νομοθετικές διατάξεις σε παγκόσμια κλίμακα, αναφορικά με το ρόλο των ελεγκτών στις επιχειρήσεις. Στην Ελλάδα, οι σχετικές διατάξεις εμπεριέχονται στο Νόμο 3016/2002 (ΦΕΚ 110, 2002).

Όπως υποστηρίζουν οι Βελέντζας, Κάρταλης & Μπρόνη (2012) ο εν λόγω νόμος αποτελεί μια σωστή κατεύθυνση, ενώ τα κυριότερα σημεία του σχετίζονται με:

- ✘ Τα μέλη, τις υποχρεώσεις, την ανεξαρτησία και τα καθήκοντα του Διοικητικού Συμβουλίου μιας επιχείρησης, καθώς και με τις αμοιβές τους.
- ✘ Τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της επιχείρησης.
- ✘ Την οργάνωση του εσωτερικού ελέγχου στις επιχειρήσεις.

3.4.2 Δράσεις ενάντια στο οργανωμένο έγκλημα

Όπως εύστοχα σχολιάζει ο Plosoowe (1963) δεν υπάρχει πανάκεια ή εύκολες λύσεις στα πλαίσια της αντιμετώπισης των δράσεων του οργανωμένου εγκλήματος, όπως είναι το εμπόριο ναρκωτικών ή ο παράνομος τζόγος. Πρόκειται για φαινόμενο που συνιστά καρκίνωμα για τις κοινωνίες και απειλή για τα οικονομικά συστήματα.

Κάθε επιτυχής προσπάθεια ενάντια στο οργανωμένο έγκλημα πρέπει να αποτελεί, σε κάποιο έστω βαθμό, αποτέλεσμα συνεργασίας ανάμεσα σε διάφορους νομιμότητας, αλλά και ατόμων, σε οποιοδήποτε επίπεδο. Όταν κάποια μέρη της ομάδας, λειτουργούν ενάντια στο σκοπό, τότε σαφώς τα προβλήματα πολλαπλασιάζονται προς πολλές κατευθύνσεις. Για παράδειγμα, η διαφθορά δικαστικών λειτουργιών, είναι σε θέση να υποσκάψει την εξάλειψη του φαινομένου (Johnson, 1963).

Η αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος έχει, εδώ και δεκαετίες, ιεραρχηθεί ως ζήτημα πρώτης προτεραιότητας από το σύνολο της διεθνούς κοινότητας. Το πρώτο μέλημα των ετερόκλητων πρωτοβουλιών υπήρξε, ορθά, η προσπάθεια για προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών στο ζήτημα του ορισμού του οργανωμένου εγκλήματος και, σε επόμενο στάδιο, η υιοθέτηση από όλα τα κράτη-μέλη συγκεκριμένων διατάξεων που να στοχεύουν στην καταπολέμηση στη πηγή του, δηλαδή στο τόπο παραγωγής του προϊόντος της εγκληματικής δράσης, στην κίνησή του, μέσω της εξάρθρωσης των δικτύων διακίνησης και στον προορισμό του, μέσω της εξάρθρωσης και σύλληψης των εγκληματιών που συμμετέχουν στη διανομή του προϊόντος. Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, το οποίο αποτελεί τον «αιμοδότη» του οργανωμένου εγκλήματος, έχει θεωρηθεί από το σύνολο των διεθνών οργανισμών και πρωτοβουλιών ως μείζονος σημασίας ζήτημα, με αποτέλεσμα να έχει υιοθετηθεί μια πλειάδα διεθνών κειμένων που στοχεύουν στην αντιμετώπισή του (Ριζάβα, 2012).

Η Interpol, πρωταγωνιστεί και στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Η υπηρεσία ιδρύθηκε το 1923 και συνιστά τον μεγαλύτερο οργανισμό αστυνόμευσης με μέλη που αριθμούνται στις 190 χώρες. Σκοπός της οργάνωσης είναι η συνεργασία με τις τοπικές κι εθνικές αστυνομικές αρχές για την παροχή ασφάλειας στους πολίτες (Interpol, 2014).

Σημαντική προτεραιότητα της Interpol συνιστά ο αγώνας κατά της παράνομης διακίνησης των ναρκωτικών, κάτι στο οποίο εστιάζουν οι εγκληματικές οργανώσεις.

Περίπου το 20% του ετήσιου προϋπολογισμού της διατίθεται σε αυτήν την δραστηριότητα και πάνω από το 50% του συνολικού όγκου λαμβανομένων μηνυμάτων έχει σχέση με τα ναρκωτικά (Gilmore, 1999).

Η FATF (Financial Action Task Force on Money Laundering) αποτελεί, ακόμα, ένα ανεξάρτητο διεθνές σώμα, που δημιουργήθηκε στα πλαίσια του ΟΟΣΑ, και αποτελείται από 32 συμμετέχουσες χώρες, συνιστώντας ένα παράδειγμα διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, ιδιαίτερα όσον αφορά τις οικονομικές του εκφάνσεις. Η διακυβερνητική αυτή επιτροπή δημιουργήθηκε το 1989 στο Παρίσι, με απόφαση των 7 ισχυρότερων οικονομικά κρατών, με διακηρυγμένο στόχο της την ανάπτυξη και προώθηση πολιτικών, σε διεθνές κι εθνικό επίπεδο, για την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Στο πλαίσιο αυτό, ήδη από το 1990, προώθησε 40 συστάσεις, που έκτοτε έχουν αναθεωρηθεί, για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, οι οποίες αφορούν το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης και τις διωκτικές αρχές, το οικονομικό σύστημα και τη ρύθμισή του, καθώς και τη διεθνή συνεργασία (Ριζάβα, 2012).

Διαχρονικά, έχουν θεσπιστεί διάφοροι εθνικοί και διεθνείς νόμοι για την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και των συμμοριών και της βίας που ασκούν, μεταξύ άλλων. Λόγω της εξαιρετικά δυναμικής και ετερογενούς φύσης των οργανώσεων, η αντιμετώπισή τους από νομικούς όρους αποδείχθηκε πρόκληση και ακόμη περισσότερο δυσχερές έργο. Η συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, σε διεθνές επίπεδο, είναι ένα πολύ ευαίσθητο ζήτημα, η αποτελεσματικότητα του οποίου εξαρτάται, συχνά, από την εμπιστευτική ανταλλαγή πληροφοριών και από το κοινό ενδιαφέρον για την επιτυχία μιας συγκεκριμένης επιχείρησης. Κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου, αυτή η αμοιβαία εμπιστοσύνη, όμως, ήταν μάλλον περιορισμένη στην κοινωνία των κρατών. Το οργανωμένο έγκλημα θεωρούνταν, εξάλλου, ότι είναι κυρίως ένα εγχώριο πρόβλημα. Ωστόσο, η έλλειψη κοινών συμφερόντων και αμοιβαίας εμπιστοσύνης και η αργά αναπτυσσόμενη συνειδητοποίηση των διακρατικών διαστάσεων του οργανωμένου εγκλήματος εξηγούν μόνο εν μέρει γιατί τα κράτη ήταν απρόθυμα να θεσπίσουν ένα νομικά δεσμευτικό πολυμερές πλαίσιο που θα αποσκοπεί στην ενθάρρυνση και προώθηση της διεθνούς συνεργασίας για την καταστολή του οργανωμένου εγκλήματος. Μια μελέτη στη σύγχρονη ιστορία δείχνει ότι τα ίδια τα κράτη, συχνά, προσπάθησαν να επωφεληθούν

από αγορές που αργότερα έγιναν παράνομες και κατά συνέπεια παρέχονται τώρα από εγκληματικές οργανώσεις. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το λαθρεμπόριο ναρκωτικών και ανθρώπων, το οποίο σήμερα θεωρείται ότι αποτελεί τις πιο επιβλαβείς και κερδοφόρες παράνομες δραστηριότητες στον κόσμο (Hauck & Paterke, 2010).

Σήμερα, το οργανωμένο έγκλημα αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές για την ανάπτυξη και την ασφάλεια παγκοσμίως. Συχνά αναφέρεται ως η «σκοτεινή πλευρά» της παγκοσμιοποίησης, καθώς το διεθνικό έγκλημα αξιοποιεί την επέκταση του διεθνούς εμπορίου και διευρύνει το εύρος των δραστηριοτήτων του. Ενεργώντας ως πολυεθνικές εταιρείες, οι εγκληματικές ομάδες επιδιώκουν κέρδος μέσω της αξιολόγησης των κινδύνων των χωρών, των οφελών και της ανάλυσης των αγορών. Η ικανότητα συνεχούς προσαρμογής στις αλλαγές σε τοπικό και διεθνές επίπεδο, η δημιουργία διεθνικών δικτύων και η διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων προκειμένου να μεγιστοποιηθεί το δυναμικό που προσφέρεται από την παγκοσμιοποίηση, αποτελούν τα βασικά εμπόδια για όλους τους φορείς που αγωνίζονται ενάντια στο οργανωμένο έγκλημα. Επιπλέον, η έλλειψη δικαστικών και εκτελεστικών εργαλείων διαδραματίζει στρατηγικό ρόλο στην ανάπτυξη της διαχείρισης των εγκληματικών συνδικάτων όσον αφορά τη διακίνηση ναρκωτικών, όπλων, ανθρώπων, παραποίησης και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (UNICRI, n.d.).

Πρέπει, τέλος, να αναφερθεί ότι το οργανωμένο έγκλημα, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, αντιμετωπίζεται στο πλαίσιο των κρατών στα οποία εκδηλώνονται οι δράσεις του. Έτσι, οι κατασταλτικές ρυθμίσεις που επιλέγουν, συχνά, τα κράτη δεν άπτονται των αιτίων της ανάπτυξης του οργανωμένου εγκλήματος, έχουν εγγενώς συγκεκριμένους περιορισμούς και δεν μπορούν να εφαρμοστούν αρκούντως αποτελεσματικά, όταν το εκάστοτε κράτος αντιμετωπίζει μια κρίση και χαρακτηρίζεται από αδύναμες κεντρικές δομές, πράγμα που, συνήθως, συμβαίνει όταν υπάρχει ισχυρό οργανωμένο έγκλημα στο εσωτερικό του. Η διακρατική συνεργασία, τόσο η διμερής όσο και αυτή που διαμορφώνεται στο πλαίσιο των σημαντικότερων διεθνών θεσμών, επιφέρει μεν κατά καιρούς σημαντικά πλήγματα σε βάρος του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος, αλλά δεν κατορθώνει να το καταπολεμήσει ριζικά, καθώς δεν μπορεί να υπερβεί τα προβλήματα των σχετικών κερδών, των διαφορετικών κρατικών συμφερόντων και της δυσπιστίας των κρατών ως προς το να συνεργαστούν πλήρως σε ζητήματα που αφορούν την ασφάλειά τους. Ως εκ τούτου, η μόνη δυνατή οδός για τη ριζική και μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος είναι η

αποτελεσματική διαχείριση της κρίσης που αντιμετωπίζουν τα κράτη εντός των οποίων αναπτύσσεται και η ισχυροποίηση των κεντρικών δομών τους (Μπόση & Βασιλειάδης, 2016).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το σύγχρονο έγκλημα λαμβάνει ποικίλες μορφές που διαφέρουν συγκριτικά με την εκδήλωση της εγκληματικότητας στο παρελθόν. Αυτό είναι φυσική απόρροια της γενικότερης κοινωνικής μετάλλαξης κι εξέλιξης.

Σήμερα, τα εγκλήματα του λευκού κολάρου εντοπίζονται, ίσως, και καθημερινά, καθώς είναι δυνατό να διαπράττονται από έναν απλό εργαζόμενο μέχρι το ανώτατο στέλεχος ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος ενέχει σημαντική θέση στην εγκληματικότητα του λευκού κολάρου, ενώ τα εν λόγω κεφάλαια μπορεί να συσσωρευτούν από, επίσης, λοιπά εγκλήματα που εντάσσονται και αυτά στην ίδια μορφή εγκληματικότητας.

Το υψηλό κέρδος της εγκληματικότητας του λευκού κολάρου προσελκύει διαχρονικά το ενδιαφέρον των εγκληματικών οργανώσεων που δρουν εκτενώς στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, στο παράνομο εμπόριο όπλων, ναρκωτικών, ακόμα, και ανθρώπων, στο παράνομο τζόγο, στη παραχάραξη χαρτονομισμάτων και λοιπών συναφών εγκλημάτων.

Οι εγκληματικές οργανώσεις διαθέτουν μακροχρόνια ιστορία, με διάφορες οργανώσεις να είναι γνωστές διεθνώς, αλλά να συνεχίζουν ακάθεκτες το έργο τους όπως η ιταλική Μαφία ή οι οργανώσεις των ανατολικών χωρών της Ευρώπης, μεταξύ άλλων.

Καθώς οι οργανώσεις αυτές έχουν στεγανές βάσεις και η ελκυστικότητα του οικονομικού οφέλους είναι μονόδρομος, η καταπολέμηση της δράσης τους είναι, σαφώς, ένα δύσκολο εγχείρημα. Επιπλέον, υπάρχουν αναρίθμητες εγκληματικές οργανώσεις που η φύση της δράσης τους, αλλά και τα χαρακτηριστικά των ατόμων που εμπλέκονται καθιστούν ακόμα πιο δυσχερή την εξάρθρωσή τους.

Διεθνώς, αναπτύσσονται δράσεις και οργανισμοί ενάντια τόσο στην εγκληματικότητα του λευκού κολάρου, όσο και στο οργανωμένο έγκλημα. Ο ΟΗΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Interpol, λόγω χάρη, ενεργούν συνεχώς για την πάταξη τέτοιου είδους συμπεριφορών.

Η διεθνής συνεργασία, όχι μόνο η εθνική δράση, κρίνεται ότι είναι αναγκαία για τον περιορισμό- καθώς η εξάλειψη θεωρείται αδύνατη- για τα εν λόγω προβλήματα. Δεν πρέπει να λησμονείται ότι τόσο τα εγκλήματα του λευκού κολάρου, όσο και το οργανωμένο έγκλημα συνιστούν απειλές για την κοινωνία ως σύνολο, όχι μόνο για τις

οικονομίες, κάτι που πρέπει να τοποθετείται στην κορυφή της ιεραρχίας των
ιθυνόντων.

Βιβλιογραφία

Ελληνική

Βαβίκης, Θ., (2016), «Η προέλευση και η διαδρομή των όπλων που χρησιμοποιήθηκαν στις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι και ο ρόλος της ΕΕ», Κέντρο Διεθνών Στρατηγικών Αναλύσεων, διαθέσιμο στο: <http://kedisa.gr/h-proeleush-kai-h-diadromh-twn-oplwn-pou-xrhisimopoih8hkan-stis-tromokratikes-epitheseis-sto-parisi-kai-o-rolos-ths-ee/>, ανακτήθηκε την 24/9/2017.

Βελέντζας, Γ., Κάρταλης, Ν. & Μπρώνη, Γ., (2012), *Ελεγκτική & Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου*, Θεσσαλονίκη: Αυτοέκδοση.

Γεωργακόπουλος, Θ., (2016), «Η Φοροδιαφυγή Στην Ελλάδα - Μια Έρευνα», Διανέοσις, διαθέσιμο στο: http://www.dianeosis.org/2016/06/tax_evasion_in_greece/, ανακτήθηκε την 28/7/2017.

Gilmore, C., W., (1999), *Βρόμικο Χρήμα*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Glenny, M., (2009), *McMafia*, Αθήνα: Εκδόσεις Πάπυρος.

Δημόπουλος, Χ., (2008), *Εισηγήσεις Εγκληματολογίας*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

DeMaillard, J., (1996), *Εγκλήματα και νόμοι*, Αθήνα: Εκδόσεις Τραυλός, Π.-Κωσταράκη, Ε.

Εγκυκλοπαίδεια Δομή, (2007), «Εγκλημα», Αθήνα: Εκδόσεις Δομή Α.Ε.

Ελληνική Αστυνομία, (2005), *Έκθεση για το οργανωμένο έγκλημα 2004*.

Ελληνική Αστυνομία, (2016), *Έκθεση για το οργανωμένο έγκλημα 2015*.

Η Καθημερινή, (2015), «Μεγάλα κέρδη για το οργανωμένο έγκλημα», 2 Απριλίου.

Η Καθημερινή, (2017), «Η Ολλανδία, βάση επιχειρήσεων της ιταλικής μαφίας», 31 Μαρτίου.

Iacolino, S., (2012), *Ειδική επιτροπή για το οργανωμένο έγκλημα, τη διαφθορά και τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές ενέργειες, Έγγραφο Εργασίας*, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Κασιμάτη, Ρ., Γεωργούλας, Σ., Παπαϊωάννου, Μ. & Πράνταλος, Ι., (2013), *Κοινωνιολογία Γ' Γενικού Λυκείου, 4^{ος} Τόμος*, Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

Κραμβιά- Καπαρδή, Μ. & Τσολάκης, Χ.,(2011), *Οικονομικά εγκλήματα στις επιχειρήσεις: Πρόληψη, Διερεύνηση, Αποτροπή*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Λαμπροπούλου, Ε., (2000), «Οι δρόμοι της μαφίας», *Το Βήμα*, 30 Ιανουαρίου.

Μάνδρου, Ι., (1999), «Εγκληματίες υπεράνω πάσης υποψίας», *Το Βήμα*, 18 Ιουλίου.

Μαντάς, Π., Θ., (2013), «Το white collar crime και οι προσωρινές κρατήσεις», *Euro2day*, διαθέσιμο στο: <http://www.euro2day.gr/specials/opinions/article/756714/to-white-collar-crime-kai-oi-prosorines-krathseis.html>, ανακτήθηκε την 3/8/2017.

Μπόση, Μ. & Βασιλειάδης, Η., (2016), «Οργανωμένο έγκλημα και αδύναμες κρατικές δομές σε περίοδο κρίσης: Μια αμφίδρομη σχέση», *Crime in Crisis*, διαθέσιμο στο: <http://crime-in-crisis.com/%CE%BF%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CF%89%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF-%CE%AD%CE%B3%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CE%B4%CF%8D%CE%BD%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CF%82-%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84/>, ανακτήθηκε την 25/10/2017.

Νασόπουλος, Α., Α., (2016), «Το ζήτημα της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής», *TaxHeaven*, διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/24275>, ανακτήθηκε την 29/7/2017.

Νικολακόπουλος, Δ., (1998), «Η Ελλάδα «πλυντήριο» της ρωσικής μαφίας», *Το Βήμα*, 15 Φεβρουαρίου.

Νόμος 3016, (2002), «Για την εταιρική διακυβέρνηση, θέματα μισθολογίου και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ 110, Τεύχος Α', 17/5/2002.

Oltheten, E. & Σούγιαννης, Θ., (2004), Ο νόμος Sarbane- Oxley και τα εταιρικά σκάνδαλα, *Οικονομικός Ταχυδρόμος*.

Ριζάβα, Φ., (2012), *Οργανωμένο Έγκλημα: Θεωρητική προσέγγιση, κατ' άρθρον ερμηνεία και νομολογιακή αντιμετώπιση*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Τα Νέα, (2015), «*Ιταλία: 28 συλλήψεις μελών της ναπολιτάνικης μαφίας για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος*», 10 Δεκεμβρίου.

Ξενόγλωσση

Allen & Overy LLP, (2015), *White Collar Crime in Europe Themes and Trends*.

Arthur, N., J., (2007), *The relationship between legal gambling and crime in Alberta*, Thesis, Bachelor of Arts, University of Lethbridge.

Baxevani, M. & Mylonas, G., (2014), Accounting Fraud and characteristics of company executives: An empirical investigation, *Scientific Bulletin: Economic Sciences*, 13(2).

Bhasin, L., M., (2013), Corporate Accounting Fraud: A Case Study of Satyam Computers Limited, *Open Journal of Accounting*, 2.

Bucy, H., P., Formby, P., E., Raspanti, S., M. & Rooney, E., K., (2008), Why Do They Do It?: The Motives, Mores, and Character of White Collar Criminals, *St. John's Law Review*, 82(2).

Center For The Study Of Democracy, (2010), *Examining the links between organized crime and corruption*, European Commission.

Chartered Institute of Management Accountants (CIMA), (2008), *Fraud risk management: A guide to good practice*.

Cliff, G. & Wall-Parker, A., (2017), *Statistical Analysis of White-Collar Crime*, Oxford Research Encyclopedia of Criminology, DOI: 10.1093/acrefore/9780190264079.013.267.

Croall, H., (2001), *Understanding white collar crime*, UK: Open University Press.

FATF, (2013), *Money laundering and terrorist financing related to counterfeiting of currency*, Report.

Ferragut, S., (2012), *Organized Crime, Illicit Drugs and Money Laundering: the United States and Mexico*, International Security Programme Paper 2012/01.

Geis, G., (2011), *White-collar and corporate crime: A Documentary and Reference Guide*, Greenwood.

Gottschalk, P., (2017), White- Collar Crime Triangle: Finance, Organization and Behavior, *Journal of Forensic Sciences & Criminal Investigation*, 4(1).

Harding, L., Hopkins, N. & Barr, C., (2017), “British banks handled vast sums of laundered Russian money”, *The Guardian*, March 20th.

Hauck, P. & Paterke, S.,(2010), Organized crime and gang violence in national and international law, *International Review of the Red Cross*, 92(878).

Hinojosa- Martínez, L., M. & Beneyto, J., M., (2015), *European Banking Union: The New Regime*, Wolters Kluwer Law & Business.

Horrige, K., (2016), “How Do Illegal Gambling Rings Really Work?”, Casino, διαθέσιμο στο: <https://www.casino.org/blog/how-do-illegal-gambling-rings-really-work/>, ανακτήθηκε την 28/9/2017.

Interpol, (2014), *Against Organized Crime: Interpol trafficking and counterfeiting casebook 2014*.

Irish Department of Justice and Law Reform, (2010), *Organised and White Collar Crime*, White Paper on Crime, Discussion Document No. 3.

Jain, P. & Godha, A., (2015), Role for Creative Accounting in financial scandals: n exploratory study of some high profile companies, *Pezzottaite Journals*, 4(3).

Johnson, E., (1963), Organized Crime: Challenge to the American Legal System, *Journal of Criminal Law and Criminology*, 54(2).

Kerrigan, D., (2013), “White- collar crime is a violent crime”, διαθέσιμο στο: <http://www.dylankerrigan.com/opeds/white-collar-crime-is-violent-crime>, ανακτήθηκε την 10/8/2017.

Labour’s Policy Review, (n.d.), *Tackling Serious Fraud and White Collar Crime*.

Lindstroem, D., Historical Perspectives: Swedish and International Examples. In Sjoegren, H. & Skogh, G., (2004), *New perspectives on Economic Crime*, UK: Edward Elgar Publishing.

Mallory, L., S., (2012), *Understanding Organized Crime, 2nd Edition*, Jones & Bartlett Learning.

Michaletos, I., (2011), “Organized Crime in Greece: Statistics, Trends and Police Countermeasures in 2011, Balk analysis, διαθέσιμο στο: <http://www.balkananalysis.com/greece/2011/05/15/organized-crime-in-greece-statistics-trends-and-police-countermeasures-in-2011-2/>, ανακτήθηκε την 10/9/2017.

Organization of American States, (2013), *The Drug Problem in the Americas: Studies*.

Pachico, E., (2012), “Colombia Seizes \$5 Million in Fake US Bills”, InSight Crime, διαθέσιμο στο: <https://www.insightcrime.org/news/brief/colombia-seizes-5-million-in-fake-us-bills/>, ανακτήθηκε την 1/10/2017.

Payne, K., B., (2012), *White-Collar Crime: A Text/Reader*, SAGE Publications, Inc.

Peruvian Times, (2013), “Police seize almost \$4 Million in Counterfeit Dollars”, October 30th.

Plosoowe, M., (1963), New Approaches to Gambling, Prostitution, and Organized Crime, *Notre Dame Law Review*, 38(6).

Price Water Coopers, (2010), *Fraud in the public sector*.

Repetto, T., (2004), *American Mafia: A History of its Rise to Power*, New York: Henry Holt and Company, LLC.

Rosen, S., (2016), “The Devastating Effects of White Collar Crime”, Newswire, διαθέσιμο στο: <https://newswire.net/newsroom/news/00093926-the-devastating-effects-of-white-collar-crime.html>, ανακτήθηκε την 10/8/2017.

Schneider, J., H., (1987), *Economic Crime and Economic Criminal Law in the Federal Republic of Germany*, Report for 1986 and Resource Series, No 31, UNAFEI.

Schneider, F., (2007), *Money Laundering and Financial Means of Organized Crime: Some Preliminary Empirical Findings*, “Paolo Baffi” Centre Research Paper Series No. 2008-16.

Seymour, B., (2008), Global Money Laundering, *Journal of Applied Security Research*, 3(3-4).

Siegel, J., L., (2017), *Criminology: The Core*, USA: Cengage Learning.

Stanford Model United Nations Conference, (2014), *Russian Organized Crime*.

Taylor, H. & Kazmers, N., (2004), “Introduction to organized crime in Chicago”, διαθέσιμο στο:

http://www.umich.edu/~eng217/student_projects/nkazmers/organizedcrime1.html.

The National Fraud Center, (2000), *The Growing Global Threat of Economic and Cyber Crime*.

United Nations, (2005), “*Economic and Financial Crimes: Challenges to sustainable development*”, The Eleventh United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice, 18-25 April, Bangkok, Thailand.

United Nations, (2011), *Revision of the Manual for the Negotiation of Bilateral Tax Treaties*, Committee of Experts on International Cooperation in Tax Matters, 7th session.

Ηλεκτρονικές πηγές

UNODC, (2017), “The Money-Laundering Cycle”, διαθέσιμο στο: <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/laundrycycle.html>, ανακτήθηκε την 25/7/2017.

Euro2day, (2013), «Τα πιο επικερδή εγκλήματα του πλανήτη», διαθέσιμο στο: <http://www.euro2day.gr/news/world/article/1125327/ta-poio-epikerdh-egklhmata-toy-planhth.html>, ανακτήθηκε την 27/7/2017.

Europol, (2017), “Illicit firearms trafficking”, διαθέσιμο στο: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/illicit-firearms-trafficking>, ανακτήθηκε την 27/7/2017.

US Legal, (2016), “Accounting Fraud Law and Legal Definition”, διαθέσιμο στο: <https://definitions.uslegal.com/a/accounting-fraud/>, ανακτήθηκε την 27/7/2017.

Business Dictionary, “Accounting Fraud”, διαθέσιμο στο: <http://www.businessdictionary.com/definition/accounting-fraud.html>, ανακτήθηκε την 27/7/2017.

Ευρετήριο Οικονομικών Όρων, (2017), «Φοροδιαφυγή (Taxevasion / Taxmitigation)», διαθέσιμο στο: <https://www.euretirio.com/forodiafygi/>, ανακτήθηκε την 28/7/2017.

BrandonGaille, (2017), “35 Surprising White Collar Crimes Statistics”, διαθέσιμο στο: <https://brandongaille.com/34-surprising-white-collar-crimes-statistics/>, ανακτήθηκε την 3/8/2017.

Accountant Unlimited, (2017), “How To Spot & Avoid Accounting Fraud”, διαθέσιμο στο: <http://www.accountantunlimited.com/how-to-spot-and-avoid-accounting-fraud/>, ανακτήθηκε την 5/8/2017.

TRAC Reports, (2017), “White Collar Crime Prosecutions for August 2017”, διαθέσιμο στο: http://trac.syr.edu/tracreports/bulletins/white_collar_crime/monthlyaug17/fil/, ανακτήθηκε την 13/8/2017.

The Law Dictionary, (2017), “What is ORGANIZED CRIME?”, διαθέσιμο στο: <http://thelawdictionary.org/organized-crime/>, ανακτήθηκε την 20/8/2017.

Iefimerida, (2013), «Η άγνωστη ιστορία της ελληνικής μαφίας της Νέας Υόρκης που ακόμη και οι Ιταλοί θεωρούσαν ανώτερή τους», διαθέσιμο στο: <http://www.iefimerida.gr/news/133384/%CE%B7-%CE%AC%CE%B3%CE%BD%CF%89%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%BC%CE%B1%CF%86%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BD%CE%AD%CE%B1%CF%82-%CF%85%CF%8C%CF%81%CE%BA%CE%B7%CF%82-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%BA%CF%8C%CE%BC%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BF%CE%B9->

[%CE%B9%CF%84%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%AF-%CE%B8%CE%B5%CF%89%CF%81%CE%BF%CF%8D%CF%83%CE%B1%CE%BD](#), ανακτήθηκε την 22/8/2017.

Encyclopedia Britannica, (2017), “Organized crime”, διαθέσιμο στο: <https://www.britannica.com/topic/organized-crime>, ανακτήθηκε την 22/8/2017.

FBI, (n.d.), “History of La Cosa Nostra”, διαθέσιμο στο: <https://www.fbi.gov/investigate/organized-crime/history-of-la-cosa-nostra>, ανακτήθηκε την 22/8/2017.

JRank, (2017), “Organized Crime – History”, διαθέσιμο στο: <http://law.jrank.org/pages/1624/Organized-Crime-History.html>, ανακτήθηκε στις 22/8/2017.

Iefimerida, (2011), «Στα 2,1τρις. δολάρια ο ετήσιος τζίρος του οργανωμένου εγκλήματος», διαθέσιμο στο: <http://www.iefimerida.gr/news/27184/%CF%83%CF%84%CE%B1-31-%CF%84%CF%81%CE%B9%CF%83-%CE%B4%CE%BF%CE%BB%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1-%CE%BF-%CE%B5%CF%84%CE%AE%CF%83%CE%B9%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B6%CE%AF%CF%81%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BF%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CF%89%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF%CF%85-%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CE%BB%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%82>, ανακτήθηκε την 12/9/2017.

CNNGreece, (2017), «Οι διαδρομές των ναρκωτικών προς και από την Ελλάδα – Οι τρόποι και τα μέσα εισαγωγής τους (Χάρτης)», διαθέσιμο στο: <http://www.cnn.gr/news/ellada/story/102725/oi-diadromes-ton-narkotikon-pros-kai-apo-tin-ellada-oi-tropoi-kai-ta-mesa-eisagogis-toys-xartis>, ανακτήθηκε την 12/9/2017.

Insider, (2017), «Οι 5 πλουσιότερες συμμορίες στον κόσμο», διαθέσιμο στο: <http://www.insider.gr/eidiseis/kosmos/36521/oi-5-ploysioteres-symmories-ston-kosmo>, ανακτήθηκε την 12/9/2017.

Europol, (2017), “Illicit firearms trafficking”, διαθέσιμο στο: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/illicit-firearms-trafficking>, ανακτήθηκε την 24/09/2017.

Euro2day, (2013), «Τα πιο επικερδή εγκλήματα του πλανήτη», διαθέσιμο στο: <http://www.euro2day.gr/news/world/article/1125327/ta-poio-epikerdh-egklhmata-toy-planhth.html>, ανακτήθηκε την 24/9/2017.

National Crime Agency, (n.d.), “Counterfeit currency”, διαθέσιμο στο: <http://www.nationalcrimeagency.gov.uk/crime-threats/counterfeit-currency>, ανακτήθηκε την 1/10/2017.

The Local, (2014), “Europol cracks Italian fake money gang”, διαθέσιμο στο: <https://www.thelocal.it/20141127/europol-cracks-italys-infamous-fake-money-gang>, ανακτήθηκε την 1/10/2017.

UNICRI, (n.d.), “Organized Crime and Corruption”, διαθέσιμο στο: http://www.unicri.it/topics/organized_crime_corruption/, ανακτήθηκε την 25/10/2017.